

SIVARI

4/85

K U T S U LIITTOKOKOUKSEEN

Siviilipalvelusmiesliiton tämän syksyinen liittokokous järjestetään

marraskuun 9.-10. päivinä Turussa

paikallisten sivareitten omilla tiloissa, jotka löytyvät osoitteesta
**Eskelinkatu 3, 3.krs. (Eskelin koulun eli entisen
Klassillisen lyseon vieressä).**

Kokous aloitetaan lauantaina 9. päivänä klo 14.

Kokouksen sääntömääräisinä asioina käsitellään:

- tulevan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio
- jäsenmaksun suuruus
- hallituksen ja tilintarkastajien valinta

Liittokokous on liiton ylin päättävä elin, jossa jokaisella jäsenellä on mahdollisuus ilman edustajia vaikuttaa suoraan liiton toimintaan. Tämän syksyn kokous on merkittävin moniin vuosiin, sillä nyt on lyötävä lukkoon ne suunnitelmat, joilla ensi vuoden aikana pyritään vastaamaan uuden siviilipalveluslain haasteeseen. Toivommekin erittäin runsasta osanottoa.

Työvoimaministeriön päätöksen (6319/06/79 TVM) mukaan voidaan siviilipalvelusmiehelle myöntää lomaa liittomme vuosikokoukseen osallistumiseksi. Saman päätöksen mukaan kokousmatkaa varten saa myös ilmaisen litteran, joka tosin lasketaan pois normaalista 14 litteran kiintiöstä.

Yöpyminen järjestetään toverimajoituksena, ja sen helpottamiseksi toivotaan majoitusta tarvitsevien ottavan etukäteen yhteyttä liiton toimistoon (puh. 90-140427). Makuupussi tai vastaavaa on syytä ottaa mukaan.

Tervetuloa!

FANTASIA-SEMINAARIN ANTIA, EVÄITÄ TURUN KOKOUKSELLE

Sivariiliitto kokosi elokuussa Helsinkiin kahdeksi päiväksi kolmisenkymmentä aktiivista pohtimaan Lex Pihlajamäen vaikutuksia liiton tulevaan toimintaan. Keskustelua jatketaan Turun liittokokouksessa 9.-10. marraskuuta. Pohjustukseksi julkaisemme osan Fantasia-viikonvaihteen kirvoittamista ajatuksista.

VASTARINTAAN!

Yksi viikonvaihteen työryhmistä käsitteli kahta vastarinnan lohkoa: totaali- ja osittaiskieltäytymistä. Tähän liittyy myös liiton positiivista ohjelmaa, uuden siviilipalvelun rekentamista.

Yksi varteenotettava "tiedotusväylä" voisivat olla rockbändit joista löytynee runsaasti ns. kovia jätkeä. Propaganda-arvoltaan suuri voisi olla usean nimekkään bändin yhteiskonsertti vuoden 1987 alun tietämissä.

Seuraavat poiminnat ovat työryhmän loppuraportista, jonka laati Juha Tuomikoski Jyväskylästä.

Vangittujen aseistakieltäytyjien eristyneisyyden helpottamiseksi perustetaan "adoptio"-ryhmiä, jotka pitävät säännöllistä yhteyttä vankiin kirjeitse, mahdollisuuksien mukaan puhelimitse ja vierailuilla. Adoptioryhmä ei ole välttämätön, mikäli vangin yhteydet tuttavapiiriin säilyvät vankeusaikana (ts. mikäli vanki ei joudu kauaksi kotipaikkakunnaltaan) ja ellei vanki halua sellaista. Ryhmiä voidaan alkaa perustaa välittömästi kun tarvetta ilmenee. Sopiva koko on 1 - 3 ihmistä.

Totaalikieltäytyminen

Liiton tehtävistä olennaisimmat ovat tiedottaminen potentiaalisille kieltäytyjäryhmille (sekä näiden yllyttäminen), vangittujen aseistakieltäytyjien tukeminen ja julkisuuskampanjat.

Liiton ensisijainen tehtävä on laatia selkeä tietopaketti totaalikieltäytymisen juridisesta ja käytännöllisestä puolesta. Todennäköisesti myös KAP:lla (Kampanja asevelvollisuus pois) on tarkoitus laatia samantapainen paketti; käytännöllisintä olisi tehdä työ yhdessä.

Nuorisoa voidaan rajoitetusti valistaa totaalikieltäytymisen mahdollisuudesta mm. kutsuntojen yhteydessä ja kouluissa. Koulujen kautta vaikuttaminen lienee melko vähäistä, koska totaalikieltäytymisestä tiedottaminen hipoo jo rikolliseen tekkoon yllyttämistä.

Rahankeräysten merkitys on pikemmin psykologinen kuin taloudellinen; vangin taloudellinen asema on yleensä parempi kuin esimerkiksi sivarin.

Ongelma: vangin on älyttävä (ja suostuttava) ottamaan oma-aloitteisesti yhteyttä liittoon, koska liitto ei saa listoja vangeista.

Toiminta vankien puolesta lähtee puhtaasta humanisuudesta, joten kenenkään vangin ideologisia perusteita totaalikieltäytymiselle ei kysellä

Osittaiskieltäytyminen

Osittaiskieltäytyminen voidaan jakaa viiteen eri tyyppiin:

1. Ilmoittautuminen sivariin, mutta niin ettei astu palvelukseen tai niin että kieltäytyy ensimmäisenä päivänä palvelupaikalla. Tämä on rajatapaus mutta laskettavissa myös totaali-kieltäytymiseksi. Sen etuna on että protestiin sisältyvä viesti on selkeä: hyväksytään siviilipalvelus periaatteessa mutta ei tarjotussa muodossa.

2. Palveluspaikkaboikotti. Liitto laatii boikotoitavista paikoista selkeän ja lyhyen listan. Boikotti epäonnistuu sitä varmemmin mitä enemmän on boikotoitavia kohteita ja mitä kiistanalaisempia ne ovat luonteeltaan. Siksi boikottiin kannattaa saattaa vain muutama ääritapaus, jollaisia nykyistä palveluspaikoista olisivat esimerkiksi sotilaslentokentät, Lohjan väestönsuojelukoulu sekä Espoon palo-opisto.

Boikotti on altis epäonnistumaan. Todennäköisin seurauksena olisivat, että boikotoitavat paikat täytyisivät nöyryillä ja kuuliaililla helluntailaisilla; johdon kannalta boikotti olisi suorastaan onnellinen asia! Tilanne mutkistuu, jos boikotoitaviksi paikoiksi tulee vastaisuudessa muutama sivarikasarmi, jotka vetävät hyvin suuren osan sivarien kulloisestakin ikäluokasta.

3. Valikoiva työtehtävistä kieltäytyminen lienee kaikkein hedelmällisin osittaiskieltäytymisen muoto - kyseessä on itse asiassa perinteinen vastarinnan tyyppi, lakko. Missä uhkana ovat vakavat rangaistustoimenpiteet, kieltäytyminen voidaan toteuttaa myös "italialaisittain" valikoiduna mielenosoituksellisenä vitkasteluna ja töppäilyinä.

Liitto ei voi (ainakaan vielä) sanoa erikseen joka työtehtävistä, pitäisikö siitä kieltäytyä vai ei - aloite ja harkinta on hyvin paljon palveluspaikoilla. Sen sijaan on mahdollista laatia

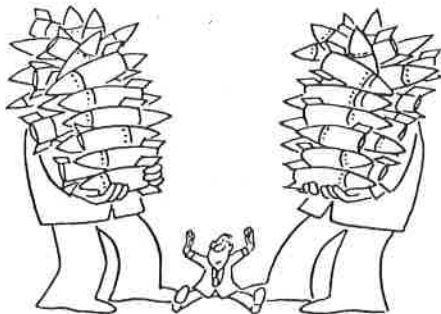
yleiset kriteerit boikotoitavista tehtävistä (nämä kriteerit soveltuvat myös palveluspaikkaboikottiin):

- työtehtävät joissa suunnitellaan väestönsuojelua tai toteutetaan suunnitelmia

- työtehtävät jotka jo rauhan oloissa palvelevat välittömästi puolustusvoimia (esimerkiksi puolisolitaallisen lentokentän kiitoradan kunnossapito).

Työryhmä ei päässyt yksimielisyyteen siitä, kuinka suhtautua ensiapukoulutukseen. Toisaalta ensiapu on yleishyödyllinen ja suorastaan välttämätön taito, toisaalta se on keino saada sivarit lääkintäjoukoiksi tulevalle Tenojoen rintamalle. Lopuksi päädyttiin suosittelemaan kieltäytymistä ainakin sellaisesta ensiapukoulutuksesta, jossa avoimesti korostetaan valmistautumista ns. kriisiaikaan.

Työtehtävistä kieltäytyminen onnistunee parhaiten mahdollisesti perustettavissa sivarikasarmeissa, joissa on paljon väkeä ja organisaattorilainesta. Ihanteellisimpia kieltäytymistilanteita ovat mahdolliset joukkomittaiset alkukoulutustilanteet.

4. Ylipitkästä palvelusajasta kieltäytyminen. Ylipitkänä palveluksena voidaan pitää esimerkiksi sitä mikä ylittää varusmiespalveluksen pisimmillään (Suomessa siis 11 kk). Työryhmä päätti kuitenkin tehdä armollisesti pienen myönnytyksen systeemille ja yleiselle mielipiteelle ja katsoa kohtuulliseksi palvelusajaksi 12 kk. Tietysti jokainen voi muutella yksilöllisesti tätä aikamäärää oman oikeustajunsa mukaan.

5. Sivarien kertausharjoituksista kieltäytyminen. Yleisenä kieltäytymisperusteena voitaneen pitää palvelun ylipituutta (ylittää 12 kk). Koska kertauksiin kutsutaan todennäköisimmin "kriisiajan sivarit" eli väestönsuojelu- palo- ja pelastusalan miehet, perusteluna tulee yleisesti olemaan myös työtehtävien laatu.

Uuden siviilipalvelun rakentaminen

1. Sivariopiston opintosuunnitelmaa on mahdollista ruveta toteuttamaan vapaaehtoisina kursseina (pituus 1 - 2 viikkoa) esimerkiksi kansanopistoissa. Osallistumista suositellaan erityisesti niille sivareille, jotka ovat pakanneet tavaransa 12 k:n palvelun jälkeen ja joilla on ikään kuin palvelus vielä menossa. Toinen mahdollisuus on, että vähennetään kurssiaikakin 12 kuukaudesta.

Oppitunteja voidaan pitää sivarien alkukoulutusjakson aikana aina boikotoitaessa opetusta. Tällainen vapaaehtoinen opiskelu sisältää mitä selkeimmän viestin päättäjille. Lisäksi opiskelu on taatusti tehokasta - onhan osittaiskieltäytyminen itsesäännin kurssitusta väkivallattomaan siviilivastarintaan.

Ei tule unohtaa, että tulevan virallisenkaan sivarikoulutuksen sisältöä ei ole vielä lyöty lukkoon. Liitolla on tässä vielä mahdollisuus vaikuttaa asiaan.

2. Kehitysyhteistyö. Sivareita tulisi sijoittaa kehitysyhteistyötehtäviin ainakin kotimaassa. Tästä on jo valmiita suunnitelmia.

Yksillöllinen protesti voisi olla "loikkaus" vapaaehtoisena kehitysyhteistyöhön ulkomaille puoleksi-toista vuodeksi. Tämän jälkeen vain sotilaspiirille ilmoitus että sivari on jo suoritettu. Sopivaan tiedotuskampanjaan yhdistettynä tämä on näyttävä propagandistinen ele.

3. Rauhantyö. On tutkittava, onko mahdollista kiertää säädöksiä sijoittamalla sivareita hommiin, joissa he tosiasiallisesti (vaikka eivät muodollisesti) palvelevat yleishyödyllisiä yhdistyksiä ja muita yhteisöjä.

Muista

liittokokous!

Muista

liittokokous!

Rauhank-

ulkueet 24.10.

!!!

!!!

Was nun, kleine mann?

Lex Pihlajamäki meni näämästyttävän helposti läpi eduskunnassa. Monelle meistä se oli yllätys, mutta oliko se sittenkään sitä?

Sivarit saivat eduskuntaryhmiltä merkityksettömän marginaaliryhmän käsittelyn. Se valitettavasti kuvannee sitä millainen imagomme on, myös eduskunnassa jonka periaatteessa tulisi asioista jotain tietää.

Paradoksaalista liittomme tavoitteiden kannalta on, että uusi laki tekee meistä vielä selvemmin marginaaliryhmän.

Ensinnäkin pidemmän päälle sivariin hakeutumishalukkuus tulee uuden lain ja palvelusajan myötä osoittamaan laskua. Siinon vaikuttaa myös urorten keskuuteen levinnyt ajan henki uraputkihaaveineen ja privatisoitumisineen.

Toiseksi sivarit saadaan uudella lailla eristetyksi melko hyvin normaaleista ihmisistä, joita nyt monessa palvelupaikassa tapaamme. Näin stereotyyppistä kuvaa sivareista on entistä helpompi levittää, sympaattiset sivaripojat kun on keskitetty kasarmeihin ja leireihin pois ihmisten työpaikoilta.

Kolmanneksi laki aiheuttaa sen, että sotilaat voivat leimata täyskieltäytyjät rikollisiksi ja linnakundeiksi, joita heistä de jure vääjäämättä tulee. Ja vuoden linnassa istuneen sanaahan ei tarvitse kuunnella, sotilaat vieläpä leimautuvat humaaneiksi Jehovan todistajien vapauttamisen myötä. Jättipotti: vaarattomat Jehovan todistajat pois linnasta ja hard-core sivarit tilalle.

Neljänneksi laki saattaa aiheuttaa hajontaa sivarihenkisessä toiminnassa. Eri kieltäytymismuodon valitsijat saattavat eriytyä toisistaan jollain lailla. Edelleen ideologinen kysymyksenasettelu tulee painottamaan eri lailla kuin nyt, "sosiaalityöntekijäsyndrooma" tulee osin korvautumaan radikaalimmalla lähtökohdalla. Totaalikieltäytymisen ymmärtäminen kansan keskuudessa on huomattavasti vähäisempää kuin siviilipalvelun ja tätä tullaan käyttämään meitä vastaan.

Entäs sitten?

Mitä sitten tehdä vai eikö tehdä mitään.

Minulla ei ole vastauksia, tuskinpa kellen muullakaan yksin. Seuraavia juttuja ainakin voisi miettiä:

o sen selventäminen, miten liiton puitteisiin mahdutetaan sekä totaalkieltäytyminen että uuteen sivariin meno. Se kyllä käy päinsä, mutta ei ole ongelmaton. Oleellista on painottaa aseistakieltäytymisen merkitystä muodoista riippumatta; lähestyä kysymystä teorialatasolla ideologisesti eikä yksinomaan käytännöllisesti.

o Mahdollisimman tehokas mielipidevankien tukitoiminta. Se on tavoitteellisesti kaksijakoista: toisaalta vankien henkinen ja muu tukeminen sekä maassamme olevien mielipidevankien olemassaolon nostaminen kansakunnan tietoisuuteen.

o liiton järjestötekniset toimet eli mahdollinen nimenmuutos, uudet painotukset materiaalissa jne. Suositeltavia, mutta syytä pohtia kunnolla. Aikaa kyllä on, vuoden 1987 alkuun.

o kansainvälisten vertailukohtien julkistaminen. Länsi-Euroopassa siviilipalvelu on useassa maassa järjestetty hyvin verrattuna Lex Pihlajamäkeen. Niistä asioista suomalaiset eivät tiedä mitään, me voisimme tiedottaa.

o lain astuttua voimaan on syytä tehdä selvitys siitä mitä se käytännössä merkitsee, eli niin ja niin monta lastenkotia jne. jää ilman työvoimaa. Asiaan tuki riippuu asetuksesta jota ei ole vielä annettu.

o miten säilyttää sivariliitolla ja aseistakieltäytyjillä tietty vastuuntuntoinen imago? Muu ei meitä auta pidemmän päälle, lain määräaika päättyy viiden vuoden kuluttua ja silloin ratkaistaan lopullisesti siviilipalvelun kohtalo. Silloin ei ole eduksi jos meitä eduskunnassa pidetään vain nihilistis-anarkistisena kaikesta vastuuntunnosta kieltäytyvänä joukkiona. Tässä asiassa auttaneet aseistakieltäytymiskeskustelun ideologisointi josta edellä kirjoitin.

Näin lienee vaikka siltä näyttääkin, vai?

Heikki Jokinen

"Mitä pitäisi tehdä"

On hyvä vielä miettiä, miten Siviilipalvelusmiesliiton elokuun palaverissa kehitellyt vastarinnan keinot toimivat käytännössä: heikentääkö esimerkiksi ylipitkää palvelusta kieltäytyminen "hyvien" siviilipalveluspaikkojen toimintaa ja jatkuvuutta, toteaa mukana ollut Timo Kaartinen jälkiarviointinsa.

Monien ellei useimpien siviilipalvelusmiesten vakauksessa nousee luullakseni esiin kaksi lähtökohtaa: omantunnonvapaus (joka edellyttää vapautta pidättäytyä väkivallan käytöstä) ja se käsitys, että autoritaarinen, väkivaltainen maanpuolustusjärjestelmä ei poista sodan uhkaa. Subjektiviivisen arvion mukaan on paljonkin ihmisiä, jotka ovat valmiita tunnustamaan aseistakieltäytyjän omantunnonvapauden. Sen sijaan harvat ovat valmiita asettamaan sotilaallisen maanpuolustuksen kyseenalaiseksi. Siitä seuraa, että yksilö voi tietyissä rajoissa vedota omantunnonvapauteensa esimerkiksi kieltäytyessään vakauksensa vastaisista siviilipalvelustehtävistä, mutta koko järjestelmään vaikuttaminen vaatii hyvin yhtenäistä vastarintaa. Liiton oma poliittinen vaikutusvalta on osoittautunut riittämättömäksi. Kun teemme vastarinnan syitä tunnetuiksi, kannattaa tehdä selväksi, että

1) uuden järjestelyn mukaisessa siviilipalveluksessa aseistakieltäytyjät joutuvat (usein) vakauksensa vastaisiin tehtäviin

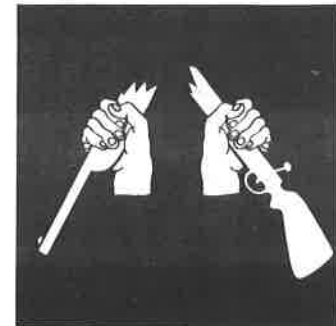
2) uudistuksella on käytännössä tehty mahdottomaksi kehittää uudenlaisia, rauhaa palvelevia siviilipalvelustehtäviä esimerkiksi kansalaisjärjestöissä, joiden toiminta rauhantyyssä ja kehitysyhteistyössä kasvaa jatkuvasti.

Nykyisen maanpuolustusideologian muuttaminen on pitkä työ, ja aseistakieltäytyjillekin voisi tulla enemmän tilaa, jos maanpuolustus-käsite jotenkin muuttuisi. Nykyisin maanpuolustus-

sen vastaisuus" tulkitaan uhkana järjestykselle ja hyvinvoinnille; sen sijaan, että korostettaisiin välitöntä, yksipuolista aseidenriisuntaa, kannattaisi ehkä puhua ensimmäiseksi siitä, että muunlaiset, kansalaistoimintaan perustuvat, kriisitilanteesta riippumattomat maanpuolustuksen muodot ovat välttämättömiä pysyväle turvallisuudelle. Ihmisten turvallisuuden tarvetta on turha kieltää, ongelma on, että se pyritään tyydyttämään vain varustautumalla tulevaan kriisiin, ei välttämällä kriisi.

On hyvä vielä miettiä, miten liiton elokuun palaverissa kehitellyt vastarinnan keinot toimivat käytännössä: heikentääkö esimerkiksi ylipitkää palvelusta kieltäytyminen "hyvien" siviilipalveluspaikkojen toimintaa ja jatkuvuutta. Vaikka kysymys viime kädessä on yksilöllisistä ratkaisuista, mielekkään siviilipalvelusjärjestelmän mahdollisia rippaita kannattaa puolustaa liiton yhteisillä toimintaperiaatteilla ja suosituksilla.

Siviilipalvelu rauhan- palveluksi

Vastarinta - mitä kohtaan?

Estyneenä osallistumasta seminaariin paikan päällä Jorma Seano lähetettiin Oulusta fantasioivalle kirjalle, jota lainailemme seuraavaksi (väliotsikot toimituksen):

Tiedottamisesta

Olenainen piirre tiedotuksen kehittämisessä tullee olemaan linjan koveneminen. Laillisuuden raja- maillahan liikutaan jo yllytettäessä totaalkielletymiseen. KAPiin olisi varmaan hyvä tutustua vaikka jonkin yhteisen kokoontumisen avulla. Luulisi heillä olevan yhteistyöhaluja. Suoralla toiminnalla voisi, jos uskaltaisi, kiinnittää huomiota tuleviin oikeusmurhiin. Puolustusvoimien julkiset esittäytymiset ovat oiva vastapropagandan levittämistilanne (esimerkiksi SoRa:n Siviililehteä kasarmin avoimienovienpäivänä).

Toisaalta siviilipalvelus (ja samalla aseistakieltäytyminen) on uuden lain kautta saavuttanut vaikiintuneemman aseman yhteiskunnassa. Näin ollen on entistä perustellumpaa vaatia, että siitä tiedotetaan kaikille kansalaisille samassa vaiheessa, kun aletaan puhua asevelvollisuudesta yleensä. Tiedotuksen siviilipalvelusta voisi sisällyttää peruskoulun opetusohjelmaan ja siinä esimerkiksi rauhankesvatukseen. Sivariliitto voisi laatia koululaisille esitteen ikäänkuin täydennysivuksi yhteiskuntaopin kirjaan. Mutta mitenpä sitä ainakaan systemaattisesti levittäisi? Kutsuntaisässä monet valinnat on joka tapauksessa jo tehty.

Ensin mainittua kriittisempää, avoimia vastakkainasetteluja haakevaa linjaa sekä toista, mukautuvampaa yhteistoimintalinjaa tulee molempia käyttä.

Tiedotuksessa on liikkuva, elävä agitointi ehkä tuloksekkainta. Kielletymisajatus leviää mieheltä miehelle. Apua voisi olla selaisesta "vahvistavasta" tietopakettista, jota voisi tilata tyypeille joita pitää potentiaalisina kieltäytyjinä. Paketti voisi

sisältää esimerkiksi jonkin Linkolan pamfletin tapaisen kirjan sen sekä liiton ajankohtaisia kannanottoja. Mukaan tilillepanokortit vapaaehtoista maksua ja jäseneksi liittymistä varten. Kyllä kai melkein jokainen ainakin kympin maksaisi.

Koulutuksesta, kertauksista

Jos sivarikoulutus järjestetään kansanopistoissa, niinkuin opetusministeri Suonio arvelee, sen sisältö ei ehkä muodostu kovin vastenmieliseksi eikä siitä kieltäytyminen mahdollisesti tunnu tarpeelliselta. Tulee kuitenkin muistaa, että pohjimiltaan koulutus tulee kuitenkin palvelemaan mukauttamista valtiavallan omaksumaan arvokokonaisuuteen - siihen samaan, jota aseistakieltäytyminen ja muu vakavasti otettava rauhantyö niin ravistaa.

Sivarin käyneellä on moraalinen oikeus kieltäytyä kertausharjoituksista, olipa niiden sisältö mikä tahansa. Ne ikäänkuin eivät kuulu siihen "sopimukseen" (kompromissiin), jonka nojalla siviilipalvelukseen ennen suostuttiin. Vaikka kertauksiin olisikin saattanut joutua myös vanhan lain puitteissa, sellaista ei kuitenkaan ollut odotettavissa ennen uutta lakia. Nyt tuo mahtikäsky vaikuttaa takautuvasti palveluksensa jo suorittaneeseen.

Mitä kohtaan vastarintaa?

Vastarinnan potentiaali näyttää rajattomalta: kaikkihan tahtovat rauhaa. Mutta on käsitettävä sodan ja rauhan ilmiöiden perustuvan meidän itsekunkin, tavalisten ihmisten valintoihin yhteiskunnan jäsenenä, kansalaisina ja kuluttajina ja myönnettävä, että todellisen rauhantahdon mukaisten johtopäätösten vetäminen omaan arkiseen elämään ulottuviksi on ylen vaikeaa ja olennaisesti useimmille mahdotonta.

Se mitä yleisesti nimitetään "rehelliseksi" yhteiskuntaa rakentavaksi työksi" on saastumisen, luonnonvarojen loppumisen ja sotien kautta tekemässä lopun siviilisäätiöstä ja elämästä. Rehellisyyden nimessä on myönnettävä, että puhuttaessa rauhantahtoisesta vastarinnasta pitää puhua olemassa olevien yhteiskunnallisten rakenteiden ja vähintään talousjärjestelmän vastustamisesta. Tuotannon (kulutuksen) rajattoman li-

säämisen, elintason kohottamisen ja kilpailun ideologian vastustamisesta.

Armeija on tottelevaisuuskoulu yhteiskunnan ja talousjärjestelmän sisäisiä tarpeita varten. Yleinen asevelvollisuus on tällaiselle rosvokulttuurille ja sen jatkumiselle välttämätön. Ihmisiä, jotka tämän myöntävät, on vähän. Eikä niitäkään, jotka sen vastaisuudessa myöntäisivät, ole vielä paljon.

Sotilaat ovat sodanliike

Sotilaitten pysäyttäminen on rauhanliikkeen tehtävä. Ei voi suorittaa asevelvollisuuttaan ja kuulua rauhanliikkeeseen. Siviilipalvelu on yksi tapa suorittaa asevelvollisuus.

Lex Pihlajamäen aikana Suomessa tulee olemaan kymmeniä totaalkielletyjiä joka vuosi. Osa heistä vapautetaan armeijasta lääketieteellisistä syistä. Valtio ei ilmoita mikä tauti pasifismi on, se vain nimetään lääketieteelliseksi syyksi, kun kaveri ei korvaansa lotkauta sotaherran komenoille. Osa totaalkielletyijistä asuu Ahvenanmaalla, jossa ei joudu armeijaan. Osa totaalkielletyijistä muuttaa perheineen Ruotsiin, Norjaan tai Tanskaan, joista maista suomalainen poliisi ei armeijaan rauhansankaria hae. (Itse asuin kolme vuotta Norjassa, siellä on korkeampi elintaso kuin.)

Pieni vähemmistö totaalkielletyijistä tuomitaan noin kymmeneksi kuukaudeksi vankilaan. Se on verinen vääryys. Totaal-

likieltäytyjähän vain noudattaa rauhanliikkeen ohjelmaa. Saman ohjelman toteutumista presidentti juhlapuheissaan toivoo. Sen ohjelman puolesta Paavi rukoulee.

Tuomarille on huomautettava, että hän tekee rikoksen lukiessaan aseistakieltäytymisestä vankeustuomion. Jokaisesta sellaisesta oikeudenkäynnistä on tehtävä mieleen jäävä tapaus.

Jos aseistakieltäytyjä itse menee vankilaan, ja itse lukitsee oven perässään, niin avaimen säilytystä vanginvartija ei pidä väärytenä. Huono omatunto tulee vasta, jos aseistakieltäytyjä on kannettava vankilaan ja väkisin pidettävä siellä. Väärin tuomitun tulee tilaisuuden sattuessa äänestää jaloillaan.

Rauhanliike ei voita tykkien jyskeellä vaan omantunnon kolkutuksella. Pitäisi olla helppo valita rauhanliikkeessä toimimisen tie, koska sen toisen tien päässä on ydinsota.

Heikki Nurminen

Muista: rauhankulkuet 24.10.

Aseistakieltäytyjäläike uudessa tilanteessa

Eduskunnan hyväksymän uuden siviilipalveluslain todellisia vaikutuksia on vielä tässä vaiheessa mahdotonta arvioida kattavasti: mm. koulutusjakson käytännön järjestelyt ja palvelupaikkojen luonne ovat avoimia kysymyksiä luultavasti uuden lain voimaantuloon saakka.

Yksi asia on kuitenkin selvä: lainmuutos merkitsee suomalaisesta militarismista kiinnostuneelle rauhanliikkeelle enka sodanjälkeisen ajan pahinta taka-iskua. Lailla militarisoidaan vuositasona tuhatkunta miestä, ja samalla poistetaan täysin mahdollisuus maanpuolustusvelvollisuuden suorittamiseen sotalaitoksesta riippumattomalla tavalla. Tämän päätöksen jäljet peiottavat...

Lain ainoa myönteinen piirre on siinä, että se on määräaikainen. Vuonna 1992 ollaan taas uudessa (ja toivottavasti paremmassa) tilanteessa. Siihen asti jatkuvan toiminnan suunnittelussa on välttämättä pyrittävä analysoimaan sitä, kuinka tässä nyt näin pääsi käymään.

Sivareiden omalle kontolle joudutaan sälyttämään syntitaakkaa sillekin. Suurin virhe on kai aikoinaan tehty siinä, että Siviilipalvelusmiesliitosta päästettiin kehittämään sivaria suorittavien ihmisten palvelu- ja edunvalvontaorganisaatio sen sijaan, että sitä olisi kehitetty aatteellisen ja rauhanpoliittisen järjestön suuntaan - SPML:n tarkoituspykälän vertaaminen käytännön toimintaan on tässä suhteessa valaisevaa.

Ehkäpä seinät ovat olleet liian leveällä ja katto korkealla - helmasynti, johon tosin muu rauhanliike on syyllistynyt huomattavasti enemmän. Seurauksina on sitten ollut kyvyttömyys selväpiirteisen kampanjan käynnistämiseen lakiesityksen käsittelyn aikana (monia SPML:n jäseniä asia ei tuntunut edes kiinnostavan - harvalukuinen aktiivijoukko teki tosin ansiokasta työtä) ja takavuosilta palkkiopalveluspaikkojen, kuten vaikkapa ministerin poliittisen sihteerin apulaisten paikkojen syntyminen hyväksyminen.

Tarkennuksen vuoksi on tosin todettava - jotta kaatakaa itsellenne vain -kuvalta välttytään - että toki tapahtuneeseen vaikuttivat ratkaisevasti enemmän yleiset yhteiskunnalliset-poliittiset tekijät kuin omat toimet; edes Senaatintorin sankareidenkaan pakarat eivät lopullista tappiota ratkaisseet.

Menneitä on turha itkeä vaikka ehkä niistä voidaan jotain oppiakin. Paljon tärkeämpää on kuitenkin tehdä realistinen arvio niistä vastarinnan resursseista, joita alkavalla viisivuotiskaudella on käytettävissä. Tämä arvio on syytä erottaa visusti siitä osin propagandistisesta uhkailusta,

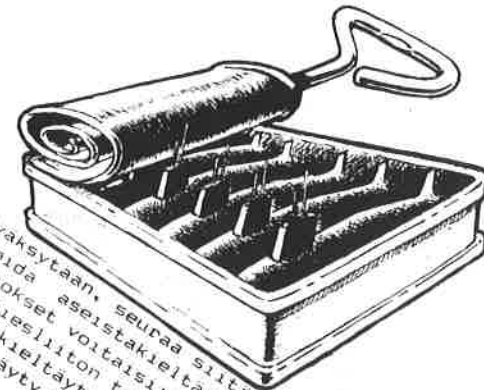
jota lainsäädäntöprosessin kuluessa esitettiin.

Eri tahoilla käydyissä keskusteluissa on toiminnan tulevaisiksi painopisteiksi esitetty valistus- ja tiedotustoiminnan kehittämistä, kokonaisuunpuolustukseen kytkeytyvän koulutusjakson vastustamista eri keinoin, osittaista palveluksesta kieltäytymistä (esim. kahdeksan kuukauden tai vuoden ylittävältä ajalta) ja totaalkieltäytymistä.

Suosituin malli tuntuu olevan tällä hetkellä ns. kaikkien rintamien strategia, jossa pyritäisiin toteuttamaan kaikkia tai ainakin useimpia edellä luetelluista toiminnan muodoista.

Olenneisinta viisivuotiskauden strategiaa luotaessa on kuitenkin sen tosiasian ottaminen suunnittelun lähtökohdaksi, että siviilipalvelua ei uuden lain astuttua voimaan enää ole. "Siviilipalvelu" on sen jälkeen vain eräs kokonaisuunpuolustuksen osa-alue, jonka hyväksyminen aseistakieltäytyjätoiminnan toimintakentäksi on verrattavissa vaikka aseettomassa palveluksessa olevien tai varusmiesten edunvalvontatoimintaan.

Jos edellä oleva toteamus hyväksytään, seuraa siitä välttämättä melkoinen tarve organisoida aseistakieltäytyjätoiminta uudelleen. Tarvittavat muutokset voitaisiin pelkistää kahteen kohtaan: Siviilipalvelusmiesliiton toiminnan lakittamiseen nykyisellään ja totaalkieltäytyjien oman organisaation perustamista aseistakieltäytyjäläikeen uudeksi.

Olenneaisin Siviilipalvelusmiesliiton toiminnan uudelleen organisointiin liittyvä tekijä on siviilipalveluneuvonnan lopettaminen. Uudessa tilanteessa en näe mitään intressiä sen jatkamiseen. Neuvontatoiminta on siirrettävä välittömästi uuden lain voimaantumisen jälkeen valtioneuvoston - jolle se itse asiassa olisi tähänkin asti kuulunut.

Neuvonta- ja edunvalvontatoiminnan tilalle tulee ottaa päätettäväksi aseistakieltäytyjien (sisä totaalkieltäytyjien) tukitoiminta. Mm. totaalkieltäytyjien adoptioyhmien synnyttäminen sopisi tähän erinomaisesti. On selvää, että Siviilipalvelusmiesliiton luomat taloudelliset, järjestölliset ja yhteiskunnallisiin yhteyksiin liittyvät rakenteet on edelleen nyödyllistä säilyttää.

Uudelle "Sivariilitolle" voisi luontevasti kuulua myös koulutusjaksoon kohdistuvan kriittisen toiminnan järjestäminen. Tehtävä tulee olemaan vaikea, enkä usko sen onnistuvan muulla kuin kriittisten ja alyllisten papereiden alueella. Toisen mahdollisen konkreettisen tehtävän muodostaisi reservin kieltävyyden ja neidan ongelmien kytkeminen liiton toimintaan riippuen tosin siitä, miten kertausharjoittelu tullaan käytännössä järjestämään.

Edelläkuvattu uusi orientoituminen ei edellyttäisi kovinkaan paljon formaalis-juridisia muutoksia liiton toiminnassa. Käytännössä jäsenpohjaa kannattaisi laajentaa mm. naisten suuntaan ja poistaa tukijäsenen status. Myös liiton nimen vaihto tulee ajankohtaiseksi.

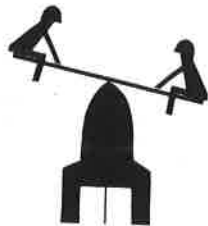
Perustettavan totaalkieltäytyjien järjestön tulee rakentua Antimilitaristisen liiton, Sodanvastustajien ja Siviilipalvelusmiesliiton parhaille perinteille. Totaalkieltäytymisen pitäisi mielestäni olla jäsenkriteerinä. Jäsenmäärä ei tietysti tule nousemaan kovinkaan korkeaksi. Oma arvioni on korkeintaan 250 totaalkieltäytyjää viisivuotiskaudella 87-91. Toivottavasti tuo arvio on pessimistinen. Vertailun vuoksi mainittakoon SPML:n vakuutuskampanjan sato, noin 70 henkeä.

Järjestön päätehtävänä on tietysti tehdä tunnetuksi ja edistää aseista(eli totaali-)kieltäytymistä Suomessa. Tämän toiminnan automaattinen kriminalisoituminen lakiuudistuksen seurauksena on ongelma, johon törmätään ennen pitkää. Pienen porukan ja hankalan aseman vuoksi on tarpeen synnyttää myös kansainvälistä yhteenkuuluvuuden tunnetta, siis luoda kv-yhteyksiä.

Järjestön erityisluonne - koko jäsenistö vankilakundeja - synnyttää luonnollisesti erityistä tarvetta sen keskuudessa tehtävälle neuvonta- ja sosiaaliselle edunvalvontatyölle sekä keskinäiselle yhteydenpidolle. Suhdetta siviilimaailmaan (sic!) saattaisi helpottaa vankila-ajan rauhanpoliittisiin sisältöihin liittyvät tehtävät. Vankilassahan voi puuhailla kaikenlaista rauhanliikettäkin hyödyttävää.

Järjestön erityisluonteeseen liittyy myös se, että vankinhoidolliset kysymykset tulevat varmasti askarruttamaan mieltä. Tähän näkökulmaan liittyy mahdollisuus rauhanliikkeen kannalta uusien rakenteelliseen väkivaltaan liittyvien kysymysten esillenostamiseen ja myös uusien yhteistyösuhteiden luomiseen.

Markku Tattari

"Ei pasifisti inhoa sotaa mitenkään poikkeuksellisen paljon."

- Eivät monet armeijaan menevät ihmiset inhoa sotaa vähempää kuin esimerkiksi sivarit. Monet ovat hyvin sodanvastaisia.

Näin sanoo liittomme puheenjohtaja Jouko Väänänen, joka on toimittanut juuri ilmestyneen kirjan Pasifistinen vakuumus. Kirjaan on koottu useiden pasifististen ajattelijoiden tekstejä.

-Jos jaotteleme ihmisen karkeasti kahtia, niin ei tunteellisella puolella ole välttämättä paljoakaan eroa pasifistin ja varusmiehen välillä. Sen sijaan pasifisti poikkeaa siinä edukseen, että hän toimii rationaalisen puolensa mukaisesti. Hänellä on vakuumus, jota hän käyttää.

Mutta minkälainen vakuumus, ja kuka on pasifisti?

-Pasifismia ei ole helppo määritellä. Erään luonnehdinnan, ei siis määritelmää, on antanut englantilainen filosofi Russell, jonka kirjoitus on kirjassa. Hän kirjoittaa, että pasifisti on henkilö, joka kokee ihmisyyden vaatimukset niin voimakkaina, että tottelee niitä sota-aikanakin". Sota, asepalvelus ja pasifismin liittyvät toisiinsa, mutta useimmille pasifisteille ei perimmäinen tavoite ole aseettomuus, vaan oikeudenmukaisuus. Pasifismi liittyy usein johonkin kokonaisvaltaiseen käsitykseen maailmasta, esimerkiksi uskontoon, eikä sodanvastaisuus määrittele pasifismia mitenkään riittävästi.

-Väkivaltaahan on paljon muuallakin kuin sodassa. Voidaan sanoa, ettei pasifisteilla sodan aikana ole paljoakaan tehtävää. Heidät pistetään vankilaan, joitakin voidaan ampua, joten sodaton tilanne on pasifistin luonnollinen toimintaympäristö.

Mitä pasifisti sitten tekee? Kääntääkö hän toisen poskensa?

-Erään vastauksen antaa kirjassa amerikkalainen Henry Thoreau, jonka kuuluisa teksti kansalaistottelemattomuudesta julkaistaan nyt ensimmäistä kertaa

suomeksi. Thoreau eli 1800-luvun alussa, eikä ennen häntä pasifismilla ollut niinkään positiivista sisältöä. Kieltäydettiin asepalveluksesta, väkivallan käytöstä jne. Mutta Thoreau kehitti kansalaistottelemattomuuden ideaa.

-Hän lähti siitä, että jos laki ja oma oikeudentaju ovat ristiriidassa, on kuunneltava oikeudentajuaan. Laki ei ole välttämättä sama asia kuin oikeus.

Thoreau myös ruoskii kirjoituksellaan tavallisia (myös nykyajan)

ihmisiä, joista monet vastustivat orjuutta, mutta eivät tehneet kunnolla töitä asian puolesta. Sellaisiahan me ihmiset helposti olemme. Mutta Thoreaun mukaan riittää hyvin vähän, että jotakin tapahtuu. Esimerkin mahti on voimakas.

-Thoreau'n kannanotto henkilökohtaisen vastuunoton merkityksestä sopii myös rauhanliikkeen sisälle. Ei kukaan rauhanliikkeessä toimiva saa luovuttaa vastuuta esim. rauhanliikkeelle. Thoreau'n tekstistä huokuu siis tavallaan individualismi, jokaisen ihmisen on henkilökohtaisesti otettava vastuun asioista. Voisi sanoa, että kirjassa olevat kirjoitukset ovat enemmän henkilökohtaista vastuuta kuin esimerkiksi aseistakieltäytyjäsolidaarisuutta painottavia.

Liittyykö pasifismiin aina se, että tekee elämänsä vaikeaksi?

-Niin voisi sanoa, jos katselee asiaa suppeasti. Martin Luther King Jr., jonka kirjoitus on kirjassa, tiesi, että hänet voitaisiin murhata, kun hän ryhtyi johtamaan mustien kansalaisoikeustaistelijoiden väkivallatonta toimintaa.

-Thoreau joutui vankilaan, kun hän ei maksanut naurettavan pientä sotaveroa. Mutta eikö ihmisen tee ihmiseksi juuri se, että hän toimii ajatustensa ja omantuntonsa mukaan? Jos ihminen näin tekee, eikö hän silloin toimi oikein. Voisi jopa sanoa, että militarismi ihannoiva ihminen tekee oikeammin mennessään armeijaan kuin sellainen, joka ei aseelliseen puolustukseen usko, mutta kantti pettää kieltäytymästä.

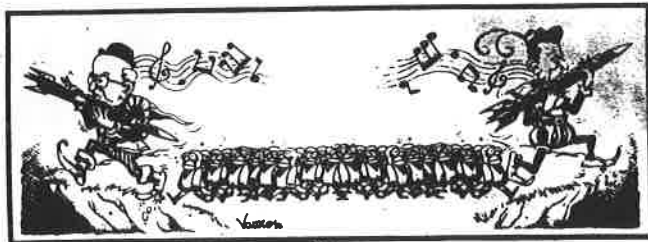
Ketkä tätä kirjaa tulevat lukemaan, ja keiden sitä kannattaisi lukea?

-Kirja ei ole mikään propagandakirja, vaan aatteellinen teos. Siihen on koottu, voisi sanoa, tärkeimpien pasifististen ajattelijoiden tekstejä pitkältä ajalta. Siksi sitä tulevat varmaankin lukemaan sivarit ja muut aseistakieltäytyjät, ja heidän sitä kannattaisikin lukea. Pasifismiin, tai rauhanaatteeseen keskittyviä kirjoja julkaistaan aika vähän.

SIVARILIITTO ON KUOLLUT, ELÄKÖÖN SIVARILIITTO!

Jouko Väänänen haastattelu liiton tulevaisuudesta.

-On minusta aivan selvää, että sivariliitto tulee muuttumaan uuden lain myötä. Nyt aikaa menee valtavasti perustietojen antamiseen: miten hakeutua sivariin, mikä on ATL ja mennäkö sen kuulusteluun tai mitä voi tehdä jos siellä hylättiin yms. Liitto on joutunut tekemään sellaisia tiedotushommia perusasioista, joita viranomaisten olisi pitänyt tehdä. Nämä tulevat jäämään aika paljon pois.

-Ei me olla kerrottu tähän mennessä kovinkaan paljoa totaalkielletymisestä. Nyt siihen tulee muutos. Me varmaan tullaan kertomaan siitä, ja osittainkiellettymisestä, eli jos joku haluaa kiellettyä osasta siviilipalvelusta, esim. koulutusjaksosta, ylipitkää palvelusta.

-Siis eihän me aiemminkaan olla sanottu, että mene sivariin, jos joku on soittanut meille. Me ollaan korostettu sitä, että on olemassa tällainen vaihtoehto, m i e t i sitä. Kaikkihan ei ole tällaista linjaa kannattaneet. He ovat sanoneet, että pitäisi aktiivisesti yllyttää ihmisiä menemään sivariin tai kiellettymään aseista noin yleensä, eikä vain miettimään asiaa.

-Sivariliitossa, tai aseistakieltäytyjien liitossa, jos nimeä halutaan muuttaa..., ei muuten ole kovin hyvä, jos mahdollista uutta nimeä pohditaan kovasti, eikä uuden toiminnan sisältöä, eli tulee olemaan täyskieltäytyjiä ja sivareita samassa liitossa tulevaisuudessa. Tietysti muitakin mahdollisuuksia on, mutta esimerkiksi kansainväliset esimerkit osoittavat, että jos sivarit ja täyskieltäytyjät eivät toimi samassa järjestössä, ei täyskieltäytyjillä ole missään mitään todellista toimivaa järjestöä. Vaikea tietenkin sanoa sen enempiä, mutta jos täyskieltäytyjät jättäisivät sivariliiton, voisi sivariliitto vajota "lisää päivärahaa ja lomaa" -linjalle.

-On vaikeata sanoa, miksi täyskieltäytyjät eivät vähän liiotellen tee muualla maailmassa muuta kuin pure hammasta ja kiroa hallitusta, ja tietenkin Suomessa kaikki voi käydä toisin. Suomessa ehkä kuitenkin ei ole niin suurta juopaa kansan ja hallituksen välillä kuin esimerkiksi Länsi-Saksassa, yhteiskunta ei ole niin väkivaltainen.

-Jos täyskieltäytyjät ja sivarit toimivat samassa järjestössä, syntyy heidän välilleen helposti jännitettä. Mutta sellainen jännite ei ole pelkästään

haitallista, eiväthän sivaritkaan ole ollenkaan samanlaista porukkaa. Mutta kuitenkin on niin paljon yhteisiä asioita. Aseettomana armeijassa palveleva ei oikeastaan ole aseista- vaan aseestakieltäytyjä, mutta jos sellaisia olisi meidän toimintaamme tulossa, niin mikseiivät he voisi tulla?

-Oikeastaan on kyse rohkeudesta, valmiudesta tehdä vapaaehtoisesti ikävää itselleen, ottaa askelia uuteen suuntaan. Me ihmiset olemme kuitenkin niin erilaisia, että on vaikeata vaatia kaikkilta samaa. On suuri puute, ettei rauhanliike ole kyennyt luomaan sellaista toimintaa, jossa ihmiset voisivat käyttää omaa yksilöllisyyttään. Armeijahan on päinvastaisen tilanteen, ihmisen samanlaistamisen, kyennyt käyttämään tehokkaasti ajamaan omia tarkoituksiaan.

"Ihmiset outoine ajatuksineen..."

-Eräs perheenemäntä kirjoitti kerran, että "siviilipalvelusmiehet outoine

ajatuksineen..." jne. Minua vaivaa tuo outous. Kuinka väkivallan harjoittelusta pidättäytymistä voi pitää outona? Jos ns. tavallisilla ihmisillä on käsitys, että aseistakieltäytyjät ovat outoja, on se huono juttu. Silloin pystyvät poliitikot toimimaan helpommin kuten haluavat, outoudenhan ihmiset kokevat helposti vaarallisena. Siis on vaarallinen, jos kieltäytyy väkivallasta. Me olemme liitossa koettaneet ajaa sellaista linjaa, että tavallinen, nuori voi olla sivarit, hän on lähempänä kuin luuletkaan, jne.

-Tuleeko aseistakieltäytyjistä osa alakulttuuria vai vastakulttuuria? Tietenkin alakulttuuristakin voi vaikuttaa, mutta minusta se olisi vajoamista. Poliitikkojen ja tiedotusvälineiden olisi entistä helpompi leimata aseistakieltäytyjät yhteiskunnan ulkopuoliseksi ryhmäksi, tehdä heistä outoja ja vaarallisia ihmisten mielissä. Rauhanliikkeen tulisi olla osa vastakulttuuria.

Juha Sointu

Kutsunnat

KUTSUNNAT jatkuvat lokakuun loppuun. Jaa tietoa aseistakieltäytymisestä, ei sitä kuitenkaan kukaan muu jaa, lappuja vaikkapa. Niitä löytyy liitosta.

Jäsenmaksu

Jos lehtesi osoitetarrassa on kolme tähteä, olet laiminlyönyt jäsenmaksusi maksamisen. Mitähän äitisi sanoisi? Hiippaile vaivihkaa pankkiisi, ja sijoita tuo säälyttävä summa liiton tilille. Vaikka heti.

Sivarin suorittaminen ulkomaille

Tampereen Yliopistossa suorittaa siviilipalvelustaan ranskalainen Leo Leonard, joka opettaa kielikeskuksessa ranskalaisista kulttuuria ja kieltä suomalaisille opiskelijoille. Leonardia haastatteli Tampereen yliopistoutiset-niminen lehti, jota yliopisto julkaisee.

Leonard kertoo jutussa, että suurin osa ulkomaille palvelustaan suorittavista ranskalaisista menee kehitysmaihin, mutta osa, kuten Leonard itse, menee ns. teollistuneisiin maihin. He ovat usein opettajia, taiteilijoita tms., joiden eräänä tehtävänä on tehdä Ranskaa tunnetuksi.

Leonard on Suomessa kahden lukuvuoden ajan(jutussa eräässä kohdin tosin sanotaan kahden lukukauden, siis yhteensä vuoden ajan, mutta siinä on ilmeinen virhe). Hänen palveluksensa kestää 16 kuukautta, jolta ajalta hän saa puolet lehtorin palkasta. Jutun mukaan Leonard on hyvin tyytyväinen oloonsa Suomessa.

Lukijan kannattaa huomata myös, että juttu siis julkaistiin Tampereen yliopiston lehdessä, etusivulla, ja jutun asenne(?) siviilipalvelukseen oli hyvin myönteinen. Voisiko muualla tehdä samoin, jos ulkomaalaisia löytyy lisää?

KIRJE LÄNSIRINTAMALTA

eli mitä tapahtui kun Kontakti vieraili sotatieteellisen sotilassosiologian osastolla.

(Kontakti on Helsingin Yliopistossa sosiologiaa opiskelevien ainejärjestö, tämä juttu on kaikesti julkaistu heidän lehdessään.)

Me saavuiimme kaikki 15 eri suunnista. Yhtä ymmällä ja tietämättömänä ja kysymyksiä pullollaan. Kiväärin kainalossa. Kohtasimme Liisankadulla. Etenimme pieninä rykelminä aseet ladattuina, jokainen tiesi päämäärän ja strategian. Maurinkadulle saavuttuamme piiritimme punatiilisen rakennuksen ja huusimme torveen: Teidät on piiritetty, kädet ylös!!". Kun mitään ei tapahtunut, menimme yksi kerralla rappukäytävään ja varovasti sormet liipaisimella ja sydämet pamppaillen hiivimme portaita ylös. Kolmannessa kerroksessa näimme oven. Sen takaa kuului pullapaperin rapinaa ja kahvikuppien kilinää. Potkaisin oven auki ja teimme rynnäköön huoneeseen. Ovi sulkeutui. Ansa! Kaksi miestä kätteli meidät ja esittäytyi Hariseksi ja Pitkäseksi. Nyt tulitus alkoi. Luodit (sanat) sinkoivat ohi korvien, sivu suun, yli hilseen ja alta lipan. Yritimme vastata tuleen. Vaikka meillä oli joukkoylivoima, he pärjäsivät hyvin. Valkoinen lippu heilahti. Toinen vastapuolen miehistä kirjoitti taululle sanan KONSENSUS.

Taistelumme päättyi lyhyeen (n. 1 tunti). Hämmentyneinä peräännyimme. Olikohan valloituksemme onnistunut?

Monet kysymykset jäivät ilmaan roikkumaan, huulille orastamaan, mutta sota-saaliiksi saimme seuraavaa:

Yhteistyötä sosiologien ja maanpuolustuslaitoksen kanssa on ollut 1970-luvulle asti, jolloin on ollut "kriisi", jonka jälkeen ei ole ollut kontakteja.

Sotilassosiologian osasto on perustettu v.1978.

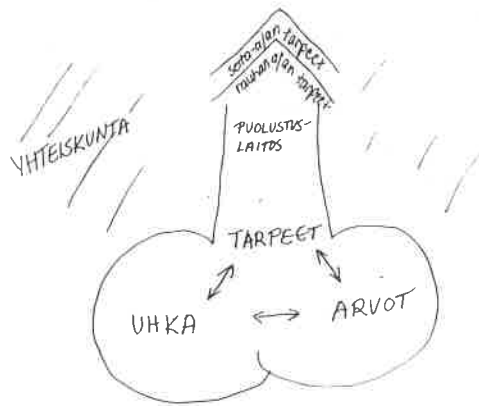
Osaston työntekijöistä yksi on sosiologi.

Kyseinen osasto on pieni hyttynen valtamereessä vakinaistamattomine virkoineen ja vaihtuvine työntekijöineen.

Tutkimuskohteena ovat puolustuslaitos suhteessa yhteiskuntaan sekä puolustuslaitoksen sisäiset suhteet, empiirinen tutkimus on vasta aluillaan. (Vierailumme äänitettiin nauhalle.)

Jos joku on kiinnostunu, nii ottakoon yhteyttä sinne sanoivat lopuksi herrat Pitkänen ja Harinen, joille kiitos osaston esittelystä.

Että semmosta.

PS TÄHÄ KUVA PIIRRETTIIN TAULULLE KERTOMAAN HEILLE PUOLUSTUSLAITOKSESTA

YK-sissi huutaa käskyn

metropolioiden neonvaloissa

vaeltavat pimeyden soturit

valtakulttuurin alistusmekanismeista

imevät alitajuisen itsetuntonsa

ja muodollinen hajanaisuus

muuttuu rivistöiksi

kun YK-sissi huutaa käskyn

raukat ja pelkurit roviolle

telluksen mustat varjot

kuoleman veljet kenraalit

nostavat kätensä kaikuun

ihmisverellä on kunnan miehen

isänmaallisuutensa lunastettava

White Housen lintuhäkistä

on lukko murtunut

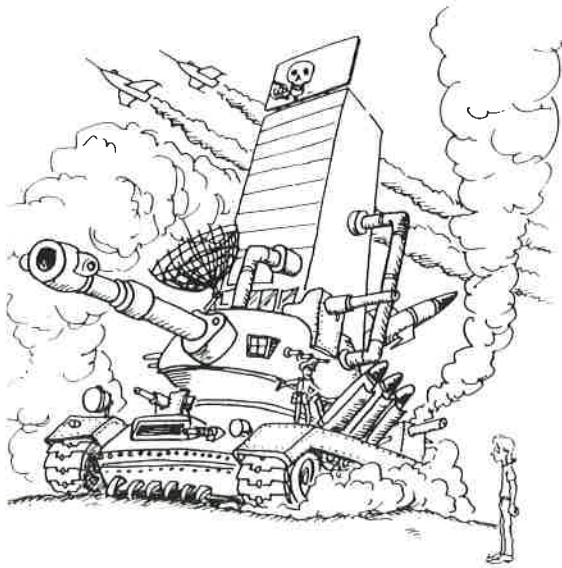
Keijo näetkö

haaskalinnut

lentävät jo Manhattanin saarella

Keijo Sysikaski

14 lomavuorokautta ja 14 ilmaismatkaa kaikille

ASEVELVOLLISUUDEN SUORITTAMINEN JA YEL, MYEL

Jos kuulut YEL:n (yrittäjien eläkelaki) tai MYEL:n (maatalousyrittäjien eläkelaki) piiriin muista, että sinulla on tulojen alentuessa tai lakatessa mahdollisuus ennen palveluksen alkamista ilmoittaa eläkelaitokselle yrittäjätöiminnan päättymisestä tai työtulojen muutoksesta jolloin eläkevakuutusmaksut loppuvat tai alenevat palvelusajaksi. Luonnollisesti on uusi ilmoitus tehtävä sitten tilanteen palautumisesta entiselleen. Jos eläkevakuutus on voimassa palveluksen ajan on maksut suoritettava silloinkin tavalliseen tapaan.

YEL-muutosilmoituslomakkeita saa pankista, postista tai eläkelaitoksesta. MYEL-maksujen osalta on otettava yhteyttä maatalousyrittäjien eläkelaitoksen asiamieheen. Lisätietoja saa ao. eläkelaitoksilta.

Lokakuun 9. päivästä lähtien myönnetään kaikille sivareille 14 vrk henkilökohtaista lomaa (HL) aikaisemmin 12 vrk:n sijasta. Loman saa siis ilman erityisiä perusteita henkilökohtaisten asioiden hoitamiseksi, ja se myönnetään yhden tai useamman vuorokauden jaksoina kuten aikaisemminkin.

Lisäksi voidaan sivarille myöntää entiseen tapaan henkilökohtaista syylomaa (HSL) enintään 6 kk. HSL:n myöntämisperusteet selviävät työvoimaministeriön määräyksistä, jotka on lähetetty palveluspaikoille. Syyloman käyttäminen aiheuttaa kotiuttamispäivän siirtymisen myöhemmäksi lomavuorokausien määrällä.

Mainittujen lomien lisäksi myönnetään sen vaikuttamatta palvelusaikaan avio- tai avoliitossa olevalle sivarille hoitovapaata 6 vrk oman lapsen syntymään liittyen. Yhtäjaksoisena pidettävä hoitovapaa on yleensä aloitettava kuukauden kuluessa lapsen syntymästä (syntyneen lapsen tai äidin sairauden vuoksi hoitovapaan voi pitää myöhemminkin). Syntymä näytetään toteen syntymätodistuksella tai vaadittaessa kotikunnan lastensuojeluvälvojan todistuksella.

Kuntoisuuslomia myönnetään uusien ohjeiden mukaan pääsääntöisesti kaikille 330 vrk palveleville varusmiehille vähintään 3 vrk, maksimi pysyy 30 vrk:na. Lomaa myönnetään kolmen viimeisen palveluskuukauden osalta ja aikana yksi vuorokausi kutakin kuukautta kohti edellyttäen, ettei asianomaisella ole ko. kuukauden aikana aresti- tai vankeusrangaistuksia. Kun sivarit palvelevat 360 vrk, on kohtuullista, että kaikille, jotka eivät pahemmin töppäile viimeisten palveluskuukausien aikana myönnetään vähintään 4 vrk kuntoisuuslomia.

Edestakaisten ilmaismatkojen määrä nousee lokakuun alusta neljäntoista.

Yllä olevat tiedot on poimittu ja sovellettu varusmiesten uusista lomamääräyksistä. Lain mukaan niitä on sovellettava myös sivareihin. Liitto onkin ottanut yhteyttä työvoimaministeriöön, jotta se pikaisesti tiedottaisi asiasta palveluspaikoille.

Soile Pohjonen

AVOIMIA PAIKKOJA

METSÄÄN MENIJÖITÄ?

Metsäntutkimuslaitoksiin halutaan kaksi sivaria. Toinen on Helsinkiin, metsäekologian laitokselle(?). Sinne menijän pitäisi olla biologi, tai metsäalaa, kauppatieteitä tai taloustiedettä opiskeleva, ja yhteyttä pitäisi ottaa vt.prof. Matti Paloon, p. 90-556 276. Palvelus alkaisi kai heti.

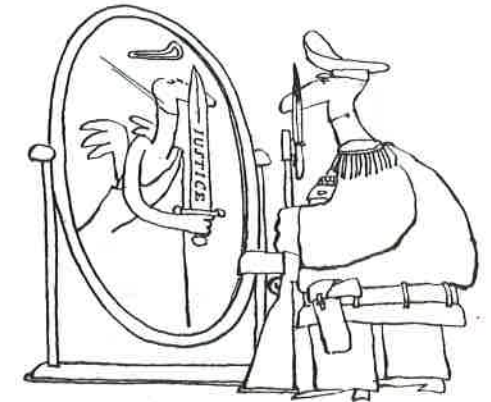
Toinen paikka on Vantaalle, jossa pitäisi tehdä kenttätöitä metsässä ja tutkimusta labrassa. Sinne vaadittaisiin biologia tai kemistia tai näitä aloja opiskelevaa, ja palvelus alkaisi heti. Yhteyshenkilö on Eeva-Liisa Jukola, 90-831 941.

ONGELMANUORET

Tällainen ihmis(?)ryhmä kaipaisi Vantaan lastensuojeluosaston mielestä sivaria heti. Hommaan halutaan oikeustieteitä, kasvatustieteitä tai sosiaalia opiskeleva tai sopivaa(?) työkokemusta hankkinut. P. 90-839 3188 tai 839 2564.

PARI, KOLME PAIKKAA

Jyväskylän näkövammaisten ammattikoulussa on muutama sivaripaikka vapaana, soita johtajalle p. 941-212122.

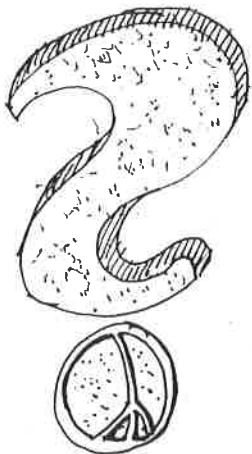
SIVAREITA JO NYT VÄESTÖNSUOJELUSSA?

Sivariliitto on kiinnostunut saamaan yhteyden kuntien väestönsuojelutoimessa palvelustaan suorittaviin tai suorittaneisiin sivareihin, joita kuulopuheitten mukaan olisi muutamia. Jos sinulla tai tutullasi on tällaisesta palveluksesta kokemuksia, ollaan liitossa hyvin halukkaita kuulemaan niistä. Osoite ja puhelinnumero löytyvät tästä lehdestä. / Siviilipalvelusmiesliitto, Sähköttäjänkatu 6, 00520 Helsinki, puh, 90-140427.

OLETKO HILJATTAIN ALOITTANUT PALVELUKSEN TAI ODOTTELETKO
VIELÄ PALVELUSPAIKKAA? MIKÄLI TILANTEESI ON TÄMÄ

Kutsumme sinut koulutustilaisuuteen

MITÄ SIVIILIPALVELUS ON?

Tilaisuus järjestetään lauantaina 9. päivänä marras-
kuuta Turussa pidettävän liittokokouksen yhteydessä
osoitteessa Eskelinkatu 3, 3. krs, ja se aloitetaan
klo 12.

Tule saamaan tietoa oikeuksistasi ja velvollisuuksistasi. Pykälät ehkä jo tunnet, mutta tiedätkö kuinka niitä sovelletaan käytäntöön? Miten järjestyvät työ- ja vapaa-ajat, majoitus, ruokailu, lomien, terveydenhoito, sosiaaliset avustukset jne?

Entä miten uusi sivarilaki vaikuttaa palvelukseen?

Osallistuminen on ilmaista liittomme jäsenille. Jäsenyyttä edellyttää tietenkin myös liittokokoukseen osallistuminen (liittokokouksen kutsu muualla lehdessä).

Älä anna tilaisuuden mennä ohi, vaan ilmoittaudu siihen mahdollisimman pian ottamalla yhteyttä liiton toimistoon. Jos tarvitset yösijan, muista mainita siitä.

TERVETULOA!

20

Sota ON päätöntä...

mutta Suuri Siviili-ilta EI!

Oletko tiennyt että kuluva vuosi on merkkipuosi.
On vierähtänyt 80 vuotta Suomen armeijan lakkauttamisesta. Ihan totta!

Senpä kunniaksi meillä on ilo ja kunnia kutsua
Sinut ja ystäväsi Helsingin rauhankulkueen jälkeen

to 24.10.

SUUREN SIVIILI-ILTAAN

Vanhalle klo 19

Ohjelmassa mm:

- 7-henkinen Äimä-yhtye
- Elävää kuvaa ja ääntä
- Näyttely "80 vuotta Suomen armeijan lakkauttamisesta"
- Tuuma-teatteria
- Strip-teasea & la Mr Ebony (onko kyseessä aseistavai asuistariisuntaa, se selviää paikanpäällä)
- Sotareservistäirtautumispieste
- Musiikillisesta soitannosta vastaavat:
  - KEBA ja PÄÄT
  - Esiintyvä juontaja Markku arokanto

HUOM! Koska kyseessä on rauhankulkueilta, ryysistä lienee luvassa. Varea siis lippusi miel. etukäteen.

Sinut toivottavat tervetulleeksi:

SoRa & HYSI

21

TAPAHTUMAKALENTERI SYKSYLLE 85.

lokakuu

20.-27.10. on aseidenriisuntaviikko. YK:n julistama rauhanvuosi alkaa YK:n 40-vuotispäivänä 24.10., jolloin myös järjestetään rauhanmarssit ympäri maata.

27.10. klo 15.00 järjestää Rauhanliitto keskustelutilaisuuden Journalisternas ansvar för fred (lehtimiesten rauhanvastuu). Paikka on Svenska Arbetarinstitut Helsingissä.

21.-26.10. on YK-liiton toimintanäyttely Itäkeskuksen monitoimitalossa Helsingissä.

marraskuu

9.11. on Sadankomitealiiton liittokokous, jonka paikka on päättämättä.

9.-10.11. on Sivariliiton liittokokous Turussa.

17.-30.11. on KVT:n (eli Kansainvälisen Vapaaehtoisen Työleirijärjestön) kansainvälinen työleiri Rauhanasemalla.

27.-28.11. on sivarien järjestämä kansainvälinen aseistakieltäytyjätapaaminen Helsingissä.

29.11.-1.12. on Rauhanliiton, Sivariliiton ja IPB:n (International Peace Bureau:n) järjestämä kansainvälinen Youth and Conscription (Nuoriso ja asevelvollisuus) Symposium Kauniaisissa, Työväen Akatemiassa.

30.11. on Rauhanliiton syyskokous Espoossa.

RAUHANMARSSI KESKI-AMERIKASSA

Norjalainen rauhanliike on järjestämässä rauhanmarssia Keski-Amerikkaan tämän vuoden joulukuuksi-ensi vuoden tammi-kuuksi. Tarkoituksena on tietenkin osoittaa tukea Keski-Amerikan itsenäisyyttä ja rauhanomaisuutta. Marssi alkaa Panamasta, kulkee Costa Rican, Nicaraguan, Honduran, El Salvadorin ja Guatemalan kautta Meksikoon ja sen pituus on pari tuhatta kilometriä. Aikaa on marssille varattu kuusi viikkoa, lähtö on 10.12. Panaman kanavalta ja marssin jälkeen on tarkoitus mennä Washingtoniin.-Usa:han loukkaa selvästi eniten alueen maiden itsenäisyyttä. Marssi tulee maksamaan n. 6000mk. Lisätietoja saat Sivariliitosta, Sadankomiteasta tai Rauhanliitosta tai suoraan norjalaisilta osoitteesta

Peacemarch in Central-America
Rosenkrantz gt. 18
N-0160 Oslo 1, Norway

p.47-2-425 512.

YK täyttää 40 vuotta

Lokakuun 24. päivänä, rauhanmarssipäivänä, täyttää YK 40 vuotta. Samana päivänä alkaa YK:n julistama rauhanvuosi. Voit nojatuoliosallistua rauhanvuoteen tilaamalla Suomen YK-liiton lehden YK-tiedote, joka ei ole ihan keho lehti.

Saat lehden kolmella kymppillä/vuosi liittymällä Suomen YK-liiton jäseneksi, osoite on Unioninkatu 45 B, 00170 Helsinki 17, p. 90-655 376 tai 664 830. Postisiirtotili on 41485-8.

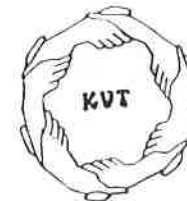

EI LIITTOA ILMAN TALKOOLAISIA

Sivariliiton toimistolla Helsingissä työskentelee tällä hetkellä vain osa-aikaisia työntekijöitä (3 kappaletta), eikä töitten määrä näytä lopettavan kasvuaan. Niinpä toimistolla toivotaankin, että kaikki lähiseudulla asuvat erilaisista talkootöistä kiinnostuneet ottaisivat milloin tahansa yhteyttä toimistolle. Toimistolla jatkuvasti tarjolla olevien erilaisten "paperitöiden" ohessa on käynnissä kaksi erityisprojektia:

RAUHANASEMALLA, mistä liittokin on saava nykyistä paremmat toimintatilat, vietetään kohta harjakaisia, mutta sen jälkeenkin tarvitaan talkooapua - niin ammatillaisia kuin amatöörejekin - vielä monta kuukautta. Tule yksin tai kerää porukka, työvaatteita jaetaan toimistolta.

RADIO PAX, joka nykyisin kuuluu Radio Citystä tiistai-iltaisin, kaipaa remmiin uusia toimittajia. Tule mukaan tekemään sivariohjelmia kerran kuussa, lisätiedot saat toimistolta.

ASEISTAKIELTÄYTYJÄ NEUVOSTOLIITTOSSA

Uudistuva ihmiskunta -niminen lehti on julkaissut teemanumeron Neuvostoliitossa toimivasta Luottamus-ryhmästä. Lehdessä Nikolai Hramov, joka opiskelee tiedotusoppia Moskovian yliopistossa, kertoo mitä tapahtui, kun hän ei suostunut menemään armeijaan.

Lehteä saa parilla kymppillä joistakin kirjakaupoista, tai päätoimittajalta: Perttu Rastas, Hämeentie 42 a 4, 00500 Helsinki 50.

Kuten varmaankin jo muualta tietänet, on aseidenriisuntaviikko lokakuun lopulla, 20.-27.10., ja rauhanmarssi torstaina 24.10.

TYÖLEIRI RAUHANASEMALLA 17.11.-30.11.

Tule auttamaan rauhanaseman rakentamista marraskuun lopulla. Kansainvälinen vapaaehtoinen työleirijärjestö (KVT) järjestää kansainvälisen työleirin, johon työntekijöitä tulee ainakin Hollannista ja Englannista. Työ on ensisijassa sisätyötä, sillä asemalla on silloin jo katto. Työvaatteita ei tarvita, mutta kylläkin työkenkät, jos sellaiset on. Ilmottaudu KVT:n leirille, KVT:n osoite on sama kuin sivareilla.

TÄMÄ ON VIHONVIIMEINEN SIVARI-LEHTI joka lähetetään vielä viime vuoden jäsenmaksua vastaan. Jos lehden osoitetarrassa on kolme tähteä, on tämänvuotinen jäsenmaksusi maksamatta. Voit hoitaa asian kuntoon lehden välistä löytyvällä ps-kortilla.

Rauhavuoden vietosta:

Jotakin tietoa kotimaisista tavalla tai toisella rauhanvuoden viettoon kytkeytyvistä tapahtumista on jo nyt.

1. YK:n aseidenriisuntaviikon organisaatio järjestää alkuvuodesta 2. kansalaisten aseidenriisuntaparlamentin, joka on vuonna 1984 järjestetyn tilaisuuden uusinta. Tapahtuma ajoittunee helmikuun kieppeille. Parlamentin sisältö on iuultavasti sekava edellisen kokoontumisen lailla, eikä sen päätösten ja suositusten toteutumisen seurantaan lienne keneltäkään resurssija.

2. Suomi rauhan edelläkävijäksi -kampanja aloittaa rauhanvuoden luovuttamalla keräämänsä adressin valtiovallan edustajille YK:n aseidenriisuntaviikolla. Suunnitelmassa on järjestää rauhanvuoden aikana suurtapahtuma, joka Rauhanpuolustajien jo perinteiseen tapaan (Rauhan ja Toivon Arki sekä Kevät) ajoittunee toukokuulle. Kampanja ei ole sisällöllisesti ja taloudellisesti heikon Rauhan Finlandia -tapahtuman jälkeen antanut kuulla itsestään.

3. Joko yhteydessä edellisessä kohdassa mainittuihin suunnitelmiin tai niistä riippumatta aikoo PAND järjestää ensi vuoden aikana suurkonsertin. Tälle vuodellehan järjestö sai 300 000 markan erityismäärärahan valtion budjetin kautta konsertin järjestämiseen ETYKin 10-vuotisjuhllaisuuksiin liittyen. Suunnitelmissa oli pitkään jättikonsertin järjestäminen Stadionilla, ja esiintyjiksi haaveiltiin mm. Paul McCartneyta, Joan Baezia jne.

Kaivopuiston konsertin jälkeen idea suurkonsertista esitettiin jälleen, joten jotakin lienee odotettavissa.

4. Opetusministeriö on asettanut 16.5.85 YK:n Kansainvälisen rauhan vuoden 1986 toimikunnan. Siihen kuuluvat Klaus Törnudd (pj.), Margaretha Mickwitz (vpj.), Folke Sundman (SDP), Unto Vesa (SDP), Matti Ruokola (Kesk.), Kari J. Bärlund (SMP), Ole Wasz-Höckert (RKP), Sirpa Pietikäinen (KOK), Markku Tattari (SKDL), Mikko Immonen ja Mauri Vakkilainen (YK:n aseidenriisuntaviikon organisaatio) sekä sihteerinä Christel Nyman.

Toimikunnan tehtävänä on "koordinoida rauhanvuoden viettoa Suomessa sekä valmistella ja hoitaa valtiovallan osallistumista teemavuoden viettoon", ja sen määräaika päättyy 31.12.1986.

Toimikunta kokoontuu ensimmäisen kerran lokakuun alkupuolella. Sen asettamisen aikataulu, kokoonpano ja toimeksianto viittaavat siihen, että sen tulokset eivät suuria rauhanvuoden viettoon vaikuta. Parhaassa tapauksessa toimikunta voi esittää jotain rauhantyon rahoituksen sekä rauhantutkimuksen ja -kasvatuksen resurssien kehittämistä.

5. Rauhankasvatusinstituutin (Helena Kekkonen) aloitteesta on perustettu Rauhanvuoden Rauhankasvatustoimikunta, johon kuuluvat opetusministerion, ulkoministeriön, Opettajien Ammattijärjestön, Suomen Unesco-toimikunnan, Yleisradion ja vapaan sivistystyön edustajat. Toimikunta aikoo mm. "tehdä

esityksiä valtiovallalle rauhankasvatuksen sisällyttämisestä kasvattajien perus- ja täydennyskoulutukseen ja Rauhankasvatustieteiden tutkimuksen turvaamisesta riittävillä taloudellisilla resursseilla. Yliopistoille ja aikuiskasvatustieteille tullaan valmistamaan suosituksia Rauhanvuoden vietosta ja esimerkiksi luentosarjojen ja rauhankulttuuritilaisuuksien järjestämisestä. Yleisradion väkivaltaohjelmiin tullaan myös kiinnittämään huomiota."

6. Myös Suomen nuorisojärjestöjen yhteistyöjärjestö (SNT) on miettinyt kansainvälisen nuorisotapaamisen järjestämistä rauhanvuoden teemoista ensi vuoden aikana. Mitään asiasta ei ole kuitenkaan vielä päätetty.

7. Joissakin kunnissa on perustettu kunnallisia rauhanvuoden toimikuntia. Tätä ajatusta voisi eri paikkakunnilla tuoda esille ja vaikkapa itse ehdottaa kunnallisille. Toimikunnat voisivat mm. pohtia, mitä järkevää voisi yhteistyössä eri lautakuntien kanssa puhata.

Suomen sitoutumattoman rauhanliikkeen suurtapahtuma?

Sadankomitealaisten aktiivien keskuudessa on kehitelyä ajatusta "Suomalaisen END-konvention" järjestämisestä rauhanvuoden aikana. Tapahtuman päätavoitteina olisi tuoda Rauhanliiton jäsenperheen rauhanpoliittisia tavoitteita ja sisältöjä julkisuuteen, synnyttää uusia sisältöjä sekä luoda toimivia yhteyksiä rauhantytöitä tekeviin ryhmiin ja järjestöihin ja yhteiskunnallisiin instituutioihin. Kysymys on siis rakenteellisesta rauhanpolitiikasta.

1. Tapahtuman työniemi on toistaiseksi ollut "suomalainen END-konventio" siksi, että sen rakenne voisi olla samanlainen kuin konventioissa. Tapahtuman työskentely muodostuisi varsin itsenäisten, sekä aiheiden että osanottajien taustan pohjalta syntyvien samanaikaisesti kokoontuvien työryhmien varaan. Teemoja voitaisiin koota yleisistunnoissa, ja erityyppistä kulttuuri- ja vapaa-ajan ohjelmaakin sisällytetäisiin kolmipäiväiseksi suunnitellun tapahtuman aikatauluun.

Osanottajamääräksi on kaavailtu 500-600 henkeä. Tapahtuman pitopaikka on toistaiseksi avoin; eri yliopistokaupungit ovat harkinnassa. Ajankohdaksi on ehdotettu joko elo-syyskuun vaihdetta tai toukokuuta 1986. Kokouksen osanottajat olisivat suomalaisia lukuunottamatta tarkoin valittuja kansainvälisiä hahmoja ja kiinnostuneita omalla kustannuksellaan osallistuvia veljesjärjestöjen edustajia.

2. Luonteeltaan tapahtuma olisi korostetusti rauhanliittolaisen järjestöperheen suuri yhteistapahtuma. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ko. järjestöt vastaisivat yhdessä tapahtuman järjestelyistä ja taloudesta. Rauhanliiton ja Sadankomitean hallitukset ovatkin jo tehneet periaatepäätöksen tapahtuman järjestämisestä. Valmisteluprosessia ollaan käynnistämässä jo syyskuun aikana.

Koko tapahtuman ajatuksena on tuoda rauhanpoliittisia sisältöjä korostetusti rauhanvuoden aikana. Jos me emme sitä tee, on sitä turha muiltakaan odottaa.

HIROSHIMA-PÄIVÄNÄ VAKAUMUKSEN VUOKSI LINNAAN

"Koska asevelvollisuuden suorittaminen Suomen puolustusvoimissa olisi merkinnyt väkivallan käytön hyväksymistä kriisitilanteissa, olen kieltäytynyt kyseisestä palveluksesta ja pyrkinyt siviilipalveluun, joka tapahtuu siviilihallinnon piirissä. Asevelvollisten tutkijalautakunta kuitenkin on katsonut, ettei vakaumukseni estä minua palvelemasta puolustusvoimissa ja määrännyt minut palvelemaan aseettomana. Tällöin minulle ei annettaisi taistelukoulutusta mutta kuuluisin puolustusvoimiin, jolloin joutuisin hyväksymään ajatuksen väkivallan oikeutetusta käytöstä kriisitilanteissa. Koska en kyseistä ajatusta voi hyväksyä, olen kieltäytynyt palveluksesta ja minut on tuomittu vankeuteen yhdeksäksi kuukaudeksi. Tuomioni kärsiminen on alkanut 6.8.1985."

Näin kirjoittaa 26-vuotias hammaslääkäri Jorma Vihavainen elokuussa Kuopion lääninvankilasta lähettämässään kirjeessä. Jorma on yksi niistä monista väliinpuotoajista, jotka saavat maksaa kalliisti vakaumuksestaan vielä tämän ja ensi vuoden, ennen kuin uusi siviilipalveluslaki vuoden 1987 alussa lakkauttaa tutkijalautakunnan toiminnan.

Jorma on sittemmin siirretty Konnunsuon kautta Sukevalle (huom. sivarit siellä), mihin hänelle voi kirjoittaa osoitteella PL 2, 74345 Kalliosuo. Protesteja voi lähettää esimerkiksi oikeusministeri Taxellille osoitteeseen Oikeusministeriö,

Eteläesplanadi 10

00130 Helsinki

NIIN MONTA ON TAISTOISSA KAATUNUT...

Erik Andrén: Missä on veljesi? Suomentanut Heikki Kaskimies. Sahlgrenin kustannusliike Oy, Otalampi. Vaasa 1984. 145 sivua. Ruotsinkielinen alkuteos: Var är din broder? 1983.

Suomessa teloitettiin viime sodan aikana 468 ihmistä. Vielä useammat viettivät sotavuodet vankiloissa ja rangaistusleireillä. Näistä asioista ei koulukirjoissa, yliopistojen luennoilla eikä muutenkaan ole tähän asti haluttu kertoa.

Näistä asioista saa tietoja mm. Hilka ja Teuvo Raskun sodan aikaisista aseistakieltäytyjistä kertovasta kirjasta En voi oman tunnon tähden ja Rauhanoppositio-nimisestä kirjasta, jonka tekijän olen unohtanut.

Missä on veljesi? kertoo kosketavasti neljästä eteläpohjalaisesta nuoresta ruotsinkielisestä sotilaasta, jotka teloitettiin ampumalla rintamakarkuruudesta Nuijamaan pitäjän Lautalankylässä 23.7.1944.

Tämä kirja ei konsensus-yhteiskuntamme muodin mukaisesti pyri vahvistamaan kuvaa valheellisesta yksimielisyydestä, vaan se kysyy ja syyttää. Kirja kysyy, millä oikeudella nämä nuoret kovissa taisteluissa hermonsä menettäneet sotilaita teloitettiin - antamatta heille edes valitusmahdollisuutta tuomioist.

Venäläisten suurhyökkäys Kanaksella oli käynnistynyt muutamia viikkoja aikaisemmin. Kokonaisia suomalaisia sotilasosastoja oli sen alkuvaiheissa lyöty hajalle. Kirjassa sanotaan suoraan, että teloituksilla, joista ilmoitettiin kaikissa alueen yksiköissä, haluttiin nostaa murenemassa ollutta taistelumoraalia sotilaiden

keskuudessa. Tässä ei kuitenkaan onnistuttu, Ilmoitus teloituksesta lisäsi pikemminkin kovia kokeneiden rintamamiesten katkeruutta.

Teloituksen ajankohta - silloinhan oli nähtävissä, että sodan loppuminen Neuvostoliittoa vastaan oli vain lyhyen ajan kysymys - lisää teon häikäilemättömyyttä.

Kirjassa väitetään sotilaspastori, sittemmin rovasti Jorma P o r t h a n i n asemansa avulla houkutelleen teloitetuilta sotilailta kuolemantuomioihin keskeisesti vaikuttaneen "tunnustuksen".

Lakihan oli sellainen...

Kirjan tekijä pääsi viimein vuonna 1980 haastattelemaan Porthania. Teloituksen jälkeen hän ei ollut halunnut paljastaa henkilöllisyyttään ammuttujen sotilaiden omaisille, mutta se saatiin selville.

Porthanin repliikki on kuvaava: "Miksi kiinnostua juuri näistä neljästä nyt, kun niin monta ammuttiin. Lakihan oli sellainen."

Ammuttujen sotilaiden omaiset saivat sitkeän yrittämisen jälkeen heidän ruumiinsa kotipaikkakunnille vasta kolmen kuukauden kuluttua. Kotipaikkakunnan pappi kieltäytyi siunaamasta erästä heistä kirkossa "maanpetturina". Hänet siunattiin paljaan taivaan alla - ehkä jumala silloin oli lähempänä. Yhden siunauksen toimitti ruotsalainen vähemmistökirken pappi.

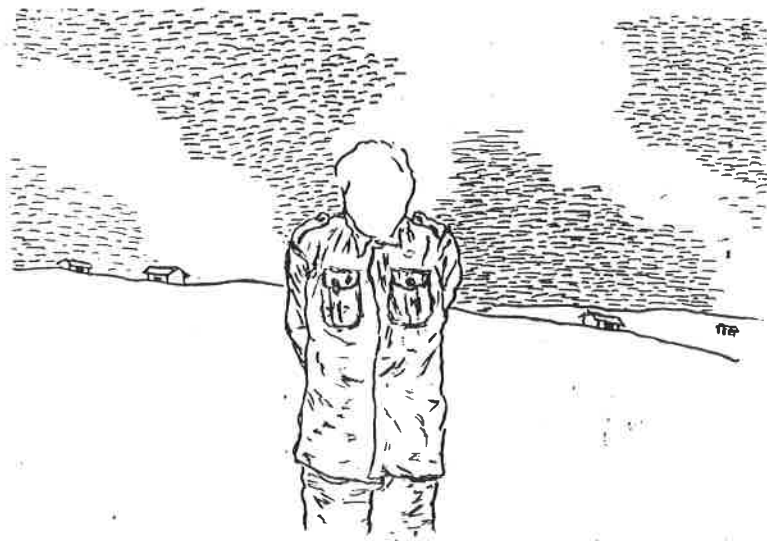
"Porthan ei suinkaan ollut sodan aikana ainoa asenteineen. Hän oli tuskin edes poikkeus. Monet hengellisistä johtajistamme sallivat vetää itsensä mukaan ja heistä tuli sodan propagandisteja sen sijaan että

olisivat olleet rauhan apostoleja. Sotalait kohotettiin velvollisuudeksi, uhaksi, jossa elämän riistäminen oli jatkuvasti läsnä. Moraalinen puoli loisti poissaolollaan", André'n kirjoittaa.

Mielenkiintoinen sattuma on, että kaikki tuomitut olivat ruotsinkielisiä ja kotoisin eri puolilta Etelä-Pohjanmaata. Kirjassa arvellaan, että näin haluttiin antaa opetus ruotsinkieliselle Etelä-Pohjanmaalle, joka ei lähtenyt mukaan äärioikeiston Suur-Suomi-uhon. Siellä myös rauhanliikkeen toiminta on perinteisesti useilla paikkakunnilla ollut aktiivista.

Rykmentinkomentaja, eversti Alpo M a r t t i s e n kirjoittamalla suosituksella oli kirjan

Muista liittokokous!!!

Muista liittokokous!!!

Några frågor om v. Bonsdorffs bok 100 frågor om freden

Fråga 6 (83): Kan civilmotstånd ingå som en förebyggande faktor i säkerhetspolitiken ?

Svar: Civilmotstånd har knappast någonstans på allvar infogats i säkerhetspolitiken som koncentrerats kring begreppen utrikespolitik och försvarspolitik. Traditionellt har man ansett att civilbefolkningen bör hålla sig lugn under en ockupation. Om civilklädda används vapen mot främmande soldater löper de risken att inte behandlas som vanliga krigsfångar ifall de råkar i deras våld utan kan bli helt summariskt arkebuserade. Trots detta förekommer under en ockupation civila motståndsgupper som i sin tur utan misskund avrättar ockupationsmaktens soldater.

Tanken på ett segt och omfattande gerillakrig kan nog tänkas vara en i viss mån avskräckande faktor för en eventuell ockupationsmakt. När man talar om civilmotstånd gäller det dock medborgerlig verksamhet utan användning av våld. Dess uppgift är att göra livet outhärdligt för ockupationsmakten utgående från uppfattningen, att det i längden är omöjligt att administrera ett land, om befolkningen enhälligt eller i varje fall så gott som enhälligt vägrar att samarbeta. Om så är fallet kan civilmotståndet också bli en förebyggande faktor.

Det finns dock två problem som är förknippade med denna fråga. Det ena är, om civilmotståndet redan under fredstid kan förberedas så väl, att det skulle fungera effektivt i en krissituation. Den traditionella uppfattningen är, att någon särskild förberedelse inte är nödvändig i fredstid utan att civilmotståndet uppstår spontant och utvecklar sina metoder vid behov i fall av ockupation. Under dessa omständigheter blir det dock svårt att föreställa sig civilmotståndet som en förebyggande faktor i säkerhetspolitiken. Detta skulle förutsätta en omfattande utbildning i civilmotstånd redan under fredstid, så att det vid behov omedelbart kunde träda i funktion.

Vem skall då få denna utbildning? En tanke är, att den kunde meddelas civiltjänstgörarna eller eventuellt en utvald grupp civiltjänstgörare i samband med inledandet av civiltjänstgöringen med en skolningsperiod. De skulle då kunna bilda en ledande kader inom civilmotståndet. Men gruppen kunde också utvidgas med pensionärer, kvinnor,

ungdomar och sådana som av hälsoskäl befriats från militärtjänst, m.a.o. likartade grupper som ägnat sig åt befolkningskydd. Fredsorganisationerna kunde eventuellt också medverka i utbildningen.

Det andra problemet gäller hur andra stater skall få reda på att omfattande förberedelser för civilmotstånd existerar i landet och att det också finns en politisk beslutsamhet att skrida därtill i händelse av ockupation. Endast så kan civilmotståndet få en förebyggande effekt. Det vore dock viktigt, att detaljerna i uppbyggnaden av civilmotståndet inte skulle komma till utomstående arméledningars kännedom så att de kunde inrikta sig på motgärder. Eventuellt kunde frågan om civilmotståndets roll tas upp till behandling i FN eller andra internationella organ.

Ur fredspolitisk synpunkt ^{ter} det sig i alla händelser fruktbart att inordna civilmotståndet som en förebyggande faktor i säkerhetspolitiken.

Fråga 7 (84): Vilka metoder kan användas i civilmotstånd ?

Svar: Den viktigaste principen vid civilmotstånd är, att man inte får använda sig av någon metod som leder till förlust av människoliv. Våld mot levande varelser är alltså inte tillåtet. Alla andra metoder bör däremot anses tillåtna.

I civilmotstånd finns i motsats till det militära motståndet inga fiender i betydelsen mänskliga varelser. Motståndet riktar sig mot politiska åtgärder och ett politiskt system som använder sig av våld. Varje människa som medverkar i detta system borde kunna övertygas om att detta är orätt och att man därför bör upphöra att medverka i det. Den viktigaste principen för civilmotståndet är därför att övertyga representanterna för ockupationsmakten eller den som motståndet överhuvudtaget riktar sig mot att den har orätt och därför frivilligt bör avstå från utövandet av våld. Detta är möjligt genom direkt kontakt med ockupationsmakten av för ändamålet utbildade civilmotståndare eller indirekt kontakt via representanter för det egna samhället som ockupationsmakten har beröring med. Utan någon som helst kontakt med samhället kan ockupationsmakten inte fungera.

VÄGRA VAPEN

Kontakt med ockupationsmakten kan ske förutom personligen också genom breda telefonpåringningar, artiklar i tidningar och tidskrifter samt broschyrer. Viktigt är att använda ockupanternas språk och även sätta sig in i deras kulturella bakgrund så att man inte använder propagandametoder som för dem ter sig löjeväckande. Kampanjen bör fortgå ända tills ockupanterna inser det oriktiga i sin verksamhet och frivilligt avstår från den. Man bör dock inte vänta sig några snabba resultat utan arbeta på att långsamt urholka ockupanternas övertygelse och tro på det berättigade i sin uppgift.

Vid sidan av denna övertalningskampanj bör också andra metoder användas för att ge eftertryck åt civilmotståndet. Det finns många olika typer av sådant motstånd. Från det passiva motståndets tid i Finland i början av 1900-talet känner vi tjänstemannens vägran att verkställa olagliga påbud och förordningar. Detta bör givetvis inte blott gälla högre befattningshavare utan alla som är i statens tjänst i järnvägen, posten, poliskåren o.s.v. Ockupationsmakten kan kanske tvinga vissa befattningshavare att avgå, men om lydnadsvägran är utbredd finns det begränsade möjligheter att ersätta dem, varför ockupationsmakten mister greppet om samhället.

Demonstrationer och strejker är andra välkända kampmetoder, varvid dock bör observeras, att våld absolut inte får förekomma. Då det kan ligga i ockupationsmaktens intresse att framprovocera våldsanvändning bör man undvika att låta sig lockas härtill. Materiella skador kan man kanske åstadkomma i en tillspetsad situation, men de borde så långt det är möjligt undvikas. Det centrala är en allmän samarbetsvägran t.ex. när det gäller att köpa eller sälja varor av ockupationsmakten, följa förordningar som den utfärdat eller betala avgifter den begär. Fredlig motockupation av vissa bestämda platser kan också komma i fråga.

jatkoo edellisestä numerosta...

Svensk resumé

I augusti samlades ett trettiotal vapenvägraraktivister i Helsingfors för att grubbla över "Lex Pihjalämäki" och Civiltjänstgörarförbundets kommande verksamhet.

Förbundet befinner sig ju nu inför en helt ny situation. Trots att den förordning, som hör till den nya civiltjänstgörarlagen, inte ännu stiftats, är det helt klart att förbundet inte kommer att acceptera det nya systemet med förlängd civiltjänst och militarisering. Det kommer alltså att ske förändringar i förbundets verksamhet. En stor del av arbetet för tillfället går till att ge råd och hjälp i anslutning till civiltjänstansökan. Eftersom prövningen slopas faller denna del bort. Istället kommer tyngdpunkten att ligga på motstånd mot den försämrade civiltjänsten.

Den radikalaste formen av motstånd är totalvägran. Andra former är selektiv vägran (vägran att delta i vissa uppgifter, som kriterium rekommenderar förbundet uppgifter där man planerar eller förverkligar befolkningsskydd och uppgifter som redan i fredstid direkt gagnar försvarsmakten) och vägran att tjänstgöra mera än t.ex. 12 månader i protest mot den överlånga tjänstgöringstiden. Dessutom kommer det också att bli frågan om vägra delta i reservövningar ifall sådana ordnas för civiltjänstgörare.

Förbundet själv kommer att informera om de olika motståndsformerna och ge hjälp åt de som råkar i svårigheter. Bl.a. kommer "adoptiv"-grupper för fångar att grundas. Dessutom kommer förbundet att utlysa bojkott av vissa tjänstgöringsplatser och på eget bevåg försöka bygga upp en positivare civiltjänst. Vidare kommer förbundet att byta namn till Vapenvägrarförbundet eller något liknande. (Det vore ju paradoxalt att kalla sig Civiltjänstgörarförbundet om man ändå uppmanar unga män att totalvägra.)

Ett problem i framtiden kommer att vara hur man skall kunna hålla civiltjänstgörare och totalvägrare under samma tak. De flesta är dock av den åsikten att förbundet bör ge stöd åt alla vapenvägrare oberoende av ideologi och om de är totalvägrare eller civiltjänstgörare.

Eftersom förbundets verksamhet i framtiden uppenbarligen kommer att röra sig på gränsen till det kriminella, är det viktigt att förbättra de internationella kontakterna. Detta inte minst för att påvisa att den nya lagen internationellt sätt inte motsvara vad man väntar sig

av en "västerländsk rättstat".

Man måste också förhindra att vapenvägrarna klassas som en marginalgrupp av extrema anarkist-nihilister, för då blir motståndet lätt resultatlöst.

Den nya lagen är i kraft fem år (1987-91). Förbundet kommer därför att göra upp en "femårsplan". Fastställandet av denna plan inleds på Civiltjänstgörarförbundets höstförbunds möte den 9-10.11 i Åbo. Mötet börjar lördagen den 9 november kl. 14 och adressen är Eskilsgatan 3, 3:e våningen. På mötet behandlas som stadgeenliga ärenden nästa års verksamhetsplan och budget, medlemsavgiftens storlek och val av styrelsemedlemmar och revisorer.

Förbundsmötet är förbundets högsta beslutande organ, där varje medlem har möjlighet att direkt påverka förbundets verksamhet. Eftersom detta möte är det viktigaste på flera år hoppas vi på rikligt deltagande.

Enligt Arbetskraftsministeriets beslut är det möjligt att få permission och gratisresa till Civiltjänstgörarförbundets förbundsmöten.

De som tänker delta och är i behov av övernattning bedes på förhand kontakta förbundet (tel. 90-140427).

I samband med förbundsmötet ordnas ett skolningstillfälle för de som just har inlett eller skall inleda sin civiltjänst. Tillfället börjar den 9.11 kl.12.

Den 9 oktober förändras bestämmelserna om permissioner för beväringar (och därmed även civiltjänstgörare). De personliga permissionsdagarnas (HL) antal ökas till 14. Därtill kan sammanlagt 6 mån. permission (HSL) beviljas på särskilda grunder, vilket dock leder till att hemförlovningsdagen i motsvarande grad flyttas framåt. Utöver dessa beviljas 6 dagar permis för födsel av barn samt högst 30 dagar duglighetspermission (KL). Minst 3 dagar dugl.perm. bör ges åt alla som inte gjort straffbara föseelser. "Pappaledigheten" och dugl.perm. påverkar inte hemförlovningsdagen.

Fr.o.m. oktober ökar också gratisresornas antal till 14.

Uppbåden pågår runt om i landet till slutet av oktober. Om du till krigsmyndigheternas förtret vill sprida vårt glada budskap om vapenvägran i samband med dessa kan du beställa broschyrer från förbundet.

Till förbundets kännedom har kommit att det finns civiltjänstgörare

inom kommunernas befolkningskydd. Om du vet någonting om detta så tag kontakt med förbundet.

Har du betalat din medlemsavgift för i år? Om det på din adresslapp efter ditt namn finns tre stjärnor betyder det att du inte gjort det (skäms). Om du i fortsättningen vill få denna blaska skall du betala in den symboliska medlemsavgiften 25,- (40,- för understödande medlem) på vårt konto (pg 750 54-1).

Till sist lite kommande program:

Torsdagen den 24 oktober (efter fredsmarschen) kl. 19, Gamla studenthuset, Helsingfors: Civil-afton (80 år sedan upplösandet av Finlands armé), Arr.: Sora (Från krigsreservist till fredsaktivist)-rörelsen och Helsingfors Universitets civiltjänstgörare (HYSI).

17-30.11 Internationellt arbetsläger på fredsstationen. Mera information från KVT (samma adress som Civ.tj.g.förb.).

29.11 - 1.12 "Youth and Conscriptio". Internationellt symposium om ungdom och värnplikt. Plats: Työväen Akademia, Grankulla. Mera information från förbundets kansli.

Dessutom finns det ständigt behov av frivillig arbetskraft, dels på förbundets kansli, dels på fredsstationen.

Thomas Hackman

Hoj!

Visste du att Civiltjänstgörarförbundet ger vägledning på svenska varje förmiddag må-fre, vanl. kl.9-13 (tel 90-140427)? Nå nu vet du det.

SIVARIN julkaisija ja kustantaja on Suomen siviilipalvelusmiesliitto, Sähköttäjänkatu 6, 00520 Helsinki 52.

SIVARI on siviilipalvelusmiesliiton jäsenlehti. Se ilmestyy 6 kertaa vuodessa.

Liiton puhelinnumero on 90-140 427.

Liiton postisiirtotili on 750 54-1.

SIVARIN toimittivat Tuula-Maria Ahonen, Thomas Hackman, Esa Keskitalo, Aulis Lehto, Juha Sointu (vast.), Jukka Viitanen ja Tom Viitanen.

SIVIILIPALVELUSMIESLIITON ALUEYHDISTYKSET JA YHTEYSHENKILÖT CIVILTJÄNSTGÖRARFÖRBUNDETS LOKALAVDELNINGAR OCH KONTAKTMÄN

- HELSINKI: Aulis Lehto, Helsingin Siviilipalvelusseura ja SoRa-liike, Mannerheimintie 100 A, 00250 Helsinki, puh. 90-419 416. Ilpo Helén, HYSI, Mannerheimintie 5 A 2.krs. 00100 H:ki.
- ESPOO: Björn Hemming, Teekkarisiverit, Aleksis Kivenkatu 38 b, 00510 Helsinki, p. 90-7535308 päivystys to-iltaisin Servin mökillä
- HÄMEENLINNA: Harri Laine, Käänteenaro 10, 13130 Hämeenlinna, puh. 917-63616 (k), 917-202331 (t).
- IISALMI: Taisto Immonen, 74160 Koljonvirta, puh. 977-49165.
- IMATRA: Kimmo Pulkinen, Tammirinteen lastenkoti, Tammirinne 5, 55800 Imatra, puh. 954-31405 (t).
- JOENSUU: Osmo Karttunen, POKSI, 80850 Paihola, puh. 973-731537 (k), 973-84351/282 (t).
- JYVÄSKYLÄ: Keijo Luoto, JYSSI, Kansakoulukatu 7 A 4, 40100 Jyväskylä, puh. 941-218895 (k); päivystys tiistaisin klo 18 - Kirjakahtilan piharakennuksessa (Seminaarinkatu 28).
- KEMI-TORNIO: Jarmo Viitanen, Toivolantie 2, 95410 Kiviranta, puh. 980-40761/osaosto I.
- KESKI-JUUSIMAA: Jyrki Leminen, KUSI, Järvenpään sosiaalisairaala, 04480 Haarakajoki, puh. 90-2915254 (t).
- KUOPIO: Pekka Blomster, Savon Sivarit, Juontotie 3 G 42, 70150 Kuopio.
- LAHTI: Vesa Valenius, Metsärinteenkatu 9 0 109, 15210 Lahti, puh. 918-332388.
- LOHJA: Kimmo Hotulainen, Peter Forströmintie 1, 08700 Virkkala.
- MIKKELI: Petri Puhakka, Porrassalmenkatu 34 A 5, 50100 Mikkeli, puh. 955-14191/128 (t).
- OULU: Jorma Saario, Väikkylä 4 B 23, 90100 OULU, puh. 981-223833/432
- PARAINEN/PARGAS: Stig Eklund, Kärkulla 11, 21610 Kirjala, puh. 921-748722 (t).
- PIETARSAARI: Sture Sunabacka, Pietarinpuistikko 5 B, 68600 Pietarsaari, puh. 967-16201.
- PORVOO: Petteri Saario, 07280 Ilola, puh. 915-26791 (k), 915-149724 (t).
- RAAHE: Jussi Sipola, 92220 Piehinki, puh. 982-28510.
- ROVANIEMI: Ari Hamanen, Kolpeneentie 19 B 13, 96440 Rovaniemi, puh. 960-61713 klo 15 saakka (t).
- SATAKUNTA: Vesa Penttilä, Harjavallan sairaala, Asuntola, Siviilipalvelusmiehet, 29200 Harjavalta, puh. 939-742600.
- SAVONLINNA: Paavo Putus, Kuninkaankartanontie 4 B 3, 57100 Savonlinna, puh. 957-13006 (k).
- TAMPERE: Markku Juusola, Nekalantie 18, 33100 Tampere, puh. 931-120597.
- TURKU: Tapani Ranta, Kellonsoittajankatu 3-7 E 118, 20500 Turku, puh. 921-27540 (k); päivystys keskiviikkoisin klo 17 - 20 Ystävyden talolla, Eskelinkatu 3, 3. krs. puh. 921-332493. Heikki Jokinen, PL 128, 65101 Vaasa, puh. 961-234549 (t).
- VANTAA: Vexi Virtanen, Pakkalantie 26, 01530 Vantaa, puh. 90-8701107 (k).
- VARKAUS: Vesa Räsänen, Kauppakatu 11 B 21, 78200 Varkaus, puh. 972-22003.

Muista liittokokous!!!

MYYTÄVÄNÄ:

RINTAMERKIT

Rauhanmerkki, neula	 7,-
lämpimillä 14 mm	 7,-
Rauhanmerkki, nappi	 3,-
lämpimillä 25 mm	 3,-
Aseeton maailma — Suomi voi aloittaa nappi, lämpimillä 37 mm	 3,-
Katkaistu kivääri	 7,-
Suomi rauhan edelläkävijäksi 5,-	 5,-
Rauhanasema nappi	 5,-

JULISTEET

Tuulen viemää - juliste, koko 60 x 42 cm	 15,-
"Mies tappaa — nainen synnyttää" nelivärijuliste, koko 70 x 95 cm	 15,-
Ratsupatsas-juliste	 10,-
Pikkuisen epäsoit. tasapaino	 10,-
Ronallilla pyyhkii hyvin	 10,-
Cova Colaau.	 10,-

POSTIKORTIT

Peace on earth, 1-osainen	 2,-
" " " 2-osainen	 3,-
Hiroshiman kirsikka-kortti	 2,-
□ 1-osainen	 2,-
□ 2-osainen	 3,-
Maapallo (siteisiin kääritty maapallo) Lääkärien sosiaalinen vastuu-järjestön kortti	 3,-
□ 2-osainen	 3,-
Children and war	 2,-
Henrik Tikkasen piirros	 2,-
Sadankomitean postikorttisarja 5 kpl	 10,-
Kortit erikseen:	.....
□ Rauhanlippu	 2,-
□ Tiimalasi	 2,-
□ Itsensäpaljastus	 2,-
□ Suomen lippu (rauhanmerkki keskellä)	 2,-
□ Itkevä klovni, koko 15 x 21sm	 4,-
Suomen Rauhanliiton postikorttisarja (6 kuvaa Rauhanliiton toiminnasta)	 5,-

MUUTA

Kirjeenskikijamerkit (arjissa 50 merkkiä)	 5,-
Siviilipalvelutarra	 1,-
Helsingin Sadankomitean tarat, 5 eril.	..... 1,-/kpl
Ronall, Cova Colaau, Suomi katk. kiv.	..... 1,-kpl

Lähetykset toimitetaan postiennalla. Tilattaessa ilmaisia eritä myyntiin on laskutus jälkikäteen. Tilaan yllä merkittömäni tuotteet.

Nimi .....

Osoite .....

Tilaukset osoitteella:
Suomen Rauhanliitto
Sähköttäjänkatu 6
00520 Helsinki 52
p. 90-142915

KIRJAT

Rauhankirjoja-esite, maksuton	.....
END? Euroopan ydinsota vai ydinaseriisuntä? (Toim. Mikael BÖök ja Leevi Lehto)	 10,-
Kylmän sodan tuolla puolen, E.P. Thompsonin tekstejä (toim. Carl-Erik Skarp)	 20,-
Isänmaan ja ihmisen puolesta (Linkolan pamfletti)	 10,-
Rauha maan päällä — UNESCON antologia	 40,-
Gandhi — kirjoituksia (toim. Ella Salomaa ja Jukka Viitonen)	 30,-
Atomisota vai rauha — maailma Albert Einsteinin silmin (toim. Eva Isaksson)	 20,-
Säteily ja ydinsota (SIPRI)	 30,-
Viimeinen epidemia (toim. Ruth Adams ja Susan Cullen)	 30,-
Hiroshiman lapset	 30,-
Lapsi ja sota (toim. Marianne Kahnert, David Pitt ja Ilkka Taipale)	 40,-
Rauhan lapset (Vappu Taipale)	 35,-
Växa till fred (Vappu Taipale)	 40,-
Voi hyvin tyttö pieni (Javén-Johansson)	 30,-
Lev väl flickebarn (Javén-Johansson)	 35,-
Mitä voimme tehdä — mielipiteitä rauhankasvatuksesta	 15,-
Mitä voimme tehdä — aamunavauksia	 15,-
Morgonsamlingar för fred	 30,-
Suomen asevientä. Rauhanliiton työryhmäraportti	 30,-
Asekauppa ja kehitys (toim. Unto Vesa)	 20,-
Rauhanlauluja I (toim. Merja Hurri)	 50,-
Rauhanlauluja II (toim. Merja Hurri)	 50,-
Rauhanlauluja I ja II	 75,-

ASEIDENRIISUNTAVIHKOT

Vihkot n:o 1-24 yht.	 100,-
n:o 22 Maailman sosiaali- ja sotilasmenot	 20,-
n:o 23 Hibakushat kertovat	 20,-
n:o 24 Unilateralismi (Viitko Harle)	 15,-

UUTUUDET

Rauhan laboratoriot (Eva Isaksson)	 30,-
Sota avaruudessa (Eva Isaksson)	 30,-
Uskonnonvapaus ja asevelvollisuus (Jukka Hautaviita)	 15,-
UNICEF: Maailman lasten tila (Lääkärien sosiaalinen vastuu ry.)	 20,-
Telit rauhaan — Luottamusryhmän esittely ja tekstejä (Uudistuva Ihmiskunta)	 20,-
Siviilipalvelus ja perusolaukset (Martin Scheinin)	 30,-
100 kysymystä rauhasta (Göran von Bonsdorff)	 30,-
100 frågor om fred (Göran von Bonsdorff)	 35,-
Åland — Självstyrt demilitariserat område	 15,-

Ellei vastaanottajaa tavoiteta, palauttakaa Siviilipalvelusmiesliittoon, Sähköttäjänkatu 6, 00520 Helsinki.

Kuutus:

**PASIFISTINEN
VAKAUMUS
PASIFISTINEN
VAKAUMUS**

**PASIFISTINEN
VAKAUMUS**

*Tilaa liitosta,
2,5 mlc; myy
rauhan-
kulkuneissa.*